الرد على الخوارج والمبتدعة الذين انكروا علامات الإسلام

İslam Alemetlerini İnkar Eden Haricilere Ve Bid'atçilere Reddiye

Tuveyli et-Turkî

الفجر
EL FECR MEDYA

FİHRİST

MUKADDİME

Hamdın tamamı; Resullerin kesildiği her bir fetret döneminde sapmış kimseleri hidayete çağıran, onların sıkıntılarına sabreden, Allah'ın kitabı, Nebi'nin sünneti ve eser ehlinin anlayışı ile ölü kalpleri dirilten, Allah'ın nuruyla kalp gözü kör olan kimselerin gözlerini açan, insanları kendi hevaları ve akıllarıyla baş başa bırakmayıp, onları bilgisizliğini karanlığından ve muhtelif görüş sahiplerinin tartışmalarından kurtarmak için, ***''Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorun!''*** ayetini şeriat kılan ve böylece ilim ehlinden birini bilmediği şeyleri onlara açıklaması için bırakan arşın üzerindeki Allah'adır.

Salât ve Selam; Kim ilim öğrenmek için yola çıkarsa, Allah Teâlâ ona cennet yolunu kolaylaştırır. ''Melekler, ilim öğrenenlerden hoşlandıkları için onlara kanat gererler. Göklerde ve yerde bulunan varlıklar, hatta sudaki balıklar bile âlimlerin affedilmesi için Allah'a yalvarırlar. Bir âlimin, sadece ibadetle meşgul olan bir kimseye üstünlüğü, on dördüncü gecesinde ayın diğer yıldızlara üstünlüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin mirasçılarıdırlar. Peygamberler, altın, gümüş değil, sadece ilmi miras bırakmışlardır. İşte bu ilim mirasına konan kimse, çok büyük bir kısmete ermiş olur."[1] Buyruğunu ümmetine yol gösterici bir rehber kılan, katışıksız haniflerin, ve bütün âlimlerin imamı, sevgilimiz, gözümüzün nuru Muhammed Mustafa'ya ve ''cehalet öyle bir binektir ki, üzerine binen zelil olur, arkadaşlık yapan ise yolunu kaybeder'' Gibi sözleri ile ilme, hanifliğe ve hidayete muhalefet

[1] Tirmizî, İlim, 19/2682; Ebû Dâvûd, İlim, 1/3641

edenlerden tebberi eden, sahabesine ve ihsanla onlara tabi olanlara olsun. Bundan sonra:

Âlimlerin insanların üzerinde etkisini ne güzel, cahillerin insanlar üzerindeki etkisi ise ne kadar da kötüdür. O cahiller ki, bidat sancaklarını bağladılar, fitne yularını serbest bıraktılar ve selefin fehimine ve yoluna akılları ile muhalefet edip, biz: ’’Kitaba ve sünnete ittiba edenleriz.’’ dediler. Ancak hakikatte onlar Kur’an’a ve sünnete muhalif olanlardır. Çünkü onlar, selefin fehiminden ayrılıp Allah’a karşı, onun kitabı hakkında -selefin fehmi dışında ilimsizce konuşanlardır. Cahillerin ve saptırıcıların fitnesinden Allah’a sığınırız. Bugün, bid’at sancakların çekip fitne yularını serbest bırakan cahillerin hem sapıp hem de saptırmasının sebebi ise eserci olmaktan çok akılcı olmalarıdır. Öyle ki bundan ötürü de onlar selefleri bulunmayan, birçok yeni görüşlere sahip olmuş ve insanları da buna davet etmişlerdir. Bunun ise teferruatlar dışında temelde iki sebebi vardır.

Birinci Sebebi: Nassları ve şer’i isimleri Şari’nin muradına uygun anlamamaları ve Şari’nin muradına uygun anlayan eser ehlinin sözlerini de terk etme neticesinde kendi zanlarına ve akıllarına göre nasları yorumlamalarıdır. İkinci temel sebebe geçmeden önce, birinci temel sebebin fehm edilmesi için bu bağlamda imamlardan bazı sözler zikretmek yerine olur;

Necid davetinin imamlarından Allâme Şeyh Abdullatif ibn Abdurahman ibn Hasan ibn Muhammed ibn Abdulvahhab *rahimahullah* dedi ki: ”Nice ümmetler şer'i isimlerin (İslam, şirk, iman, küfür, fasık, münafık vb. gibi) hadlerini sınırlarını ve hakikatleri (doğru) tanımlayamadıklarından ötürü helak olmuştur. Ve nice ümmetler de bu sebepten hatalara, yanlışlara ve şüphelere düşmüştür.[2]

Yine İmam ibni Teymiyye *rahimehullah* şöyle der: “Ümmette tefrika ve ihtilaflar ortaya çıkınca tefrika ve ihtilaf ehli fırkalara bölündü. Tevhitte, sıfatlarda, kaderde, Rasûl’e imanda ve diğer mevzularda dayanakları

[2] Minhâcu’t-Te’sîs 412

bâtında, hakikatte Kur'an ve iman değil kendi akıllarının ihdas ettikleri asıllar olmuştur. Kur'an'dan bu asıllara uygun olduğunu düşündükleriyle delil getirdiler, kendi asıllarına ters düşenleri ise kendi asıllarına uygun bir şekilde tevil ettiler."[3]

Ve yine İmam İbn-i Teymiyye *rahimehullah* şöyle diyor: "Küfür şer'i hükümdür ve şeriatın sahibinden alınır. Akıl ile bir sözün doğruluğunu ve yanlışlığını bilmek mümkündür. Ama akla göre doğru olan her şeyin şeriatta bilinmesi vacip olmadığı gibi, akla göre yanlış olan her şeyin de şeriatta küfür olması gerekmez."[4]

Yine Yemen İmamı İbnu'l-Vezir el-Mürteza *rahimehullah* şöyle diyor: "Muhakkak ki tekfir katıksız semaidir (naklidir), aklın ona dâhil olacağı yer yoktur."[5]

İmamların sözleri ile işaret ettiğimin anlaşılması ve zapt edilmesi için buna bir örnek daha vermek yerinde olur; Mutezile'nin büyüklerinden olan Amr ibnu Ubeyd tabiinden olan İmam Ebu Amr ibnu'l-Ala *rahimehullah'a* geldi ve şöyle dedi: "Ey Ebu Amr! Allah vadinden döner mi?" Ebu Amr *rahimehullah* "Hayır!" dedi. Amr ibnu Ubeyd "Pekâlâ, Allah bir amele bir cezayı vaat ettiğinde bu vadinden döner mi?" diye sordu. Bunun üzerine Ebu Amr *rahimehullah* ona şöyle cevap verdi: "Ey Ebu Osman![6] Bu bozuk görüş sana Acemlikten (fasih Arapça sahibi olmamaktan) gelmiştir. Arap'ın dilinde الوَعْد (vaat) ile الوَعِيدُ (vaîd) aynı değildir. Arap bir cezayı vaat ettikten sonra (vaît ettikten sonra) cezalandırmamayı bir ayıp olarak veya vaatten dönmek olarak görmez. Bilakis bunu cömertlik ve fazilet kabul eder. Ama bir iyiliği vaat ettikten sonra onu yerine getirmemeyi bir ayıp kabul eder." Amr "Arap'ın dilinde bunu bana gösterebilir misin?" deyince Ebu Amr *rahimehullah* "Evet" dedi ve Âmir ibnu Tufeyl'in şu beytini okudu:

---

[3] Mecmuul Fetava 13/58
[4] Deru Tearuzi'l-Akli ve'n-Nakl/140

[5] El- Avasım ve'l- Kavasım, 178
[6] Amr ibnu Ubeyd'in künyesidir

وإني وإن أوعدته أو وعدته

لمخلف إيعادي ومنجزموعدي

Muhakkak ben vaît veya vaat ettiğimde;

Vaîdimden dönerim ama vaadimi kesinlikle yaparım.

Mutezile Allah *azze ve celle'nin* büyük günahları affedeceğini kabul etmiyor, Allah vaadinden dönmez diyorlardı. Çünkü bu Allah *celle celaluhu* için bir kusur olurdu. Bu görüşlerine delil olarak da لا يخلف الله وعده ***"Allah vaadinden dönmez"*** gibi ayetler getiriyorlardı. İmam ibnu'l-Ala *rahimehullah*'da ona Arap'ın yanında vaat edilmiş cezayı (وَعِيد) vermemek ayıp ve kusur değil bilakis büyüklük ve fazilet olduğunu, vaat edilmiş iyilikten (وَعْد) dönmenin kusur ve ayıp olduğunu izah etmiştir. Yani Allah *celle celaluhu* vaadinden asla dönmez ama vaîdinden dönmesi O'nun büyüklüğünden ve merhametindendir.

İşte bu ibretlik nakilde de olduğu gibi bugün de, bidat sancaklarını çekip fitne yularını serbest bırakan cahillerin hem sapıp hem de saptırmasının sebebi Arap'ın lügatinde ki yetersizlikleri sebebiyle kendi akıllarıyla ihdas ettikleri bazı kaideleri, nassların üzerinde hakem kılmış ve böylece selefi olmayan, yeni görüşler ile hem sapmış saptırmışlardır.

İkinci Mesele: Usuli ilimlerdeki eksiklikleri ve özelikle de Hadis Ehli'nin tekfir, iman veya küfür meselelerinde ki usulü anlayışını terk etmeleridir. Allah *azze ve celle* şöyle buyurmaktadır: ***"Görmedin mi? Allah nasıl bir misal verdi. Güzel bir söz, kökü sabit (sağlam), dalları göğe ulaşan güzel bir ağaç gibidir."***[7] Allah *azze ve celle* aziz kitabında bize bir misal verdi! Peki misal neden ve niçin verilir? Misal: "Doğrudan Akla hitap etme şeklidir." Yani Daha önce akılda benzeri olan -ki bu da duyma veya görme yoluyla olabilir- bir şeye yakın bir örnek vererek akıldaki olan şey ile verilen örneği birleştirip en doğru ya ulaştırmanın hitap biçimidir. Dolayısıyla burada Allah *azze ve celle*, insanlara en doğruya ulaşmaları ve akletmeleri için bir örnek vermiştir. Ve şöyle buyurmaktadır: ***"Güzel bir***

---

[7] İbrahim/24

söz, kökü (aslı) sağlam, dalları göğe ulaşan bir ağaç gibidir.’’ Ağacın aslı kökleridir, aslı (kökleri) sabit olan ağacın dalları yükseklerdedir. Peki, aslı (kökü) bozuk olan ağacın kökleri ne kadar yükseklere uzar?

Öyleyse tıpkı bir ağaçta olduğu gibi her şeyin bir aslı vardır, asıl ise lügatte kendisinin üzerine bina edilen şeydir. Şayet asıl sağlam olursa üzerine bina edilen şey de sağlam olur. Dolayısıyla bizlerde usul ilmini sahabe, tâbiîn, tebeu't-tâbiîn ve eser ehlinin Kur'an-ı ve sünneti anlamadaki anlayışları üzerine bina edersek füru da bir o kadar sağlam olur. Nitekim Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem’de* söyle buyurmuştur: ***’’Benden sonra yaşayan kimse birçok ihtilaf görecektir. Benim sünnetime ve benden sonra hidayet eden raşid halifelerin sünnetine sımsıkı sarılmanızı tavsiye ediyorum. Ona tutunun ve onu azı dişlerinizle kavrayın."***[8]

Ancak bugün acı vakamızda gelinen noktada da hidayet, istikamet ve selefilik, Kur'an-ı ve sünneti herkesin kendi akli ile yorumlaması, Kur'an ve sünneti anlamda selefin fehmine önem vermeme ve yeni görüşler ihdas etme olmuştur. Halbuki selefin tamamı böyle bir anlayışı yerer ve selefin Kur’an’ı ve sünneti yorumlamada yoluna muhalefet edenlerden tebberi ederdi.

Nitekim Abdullah b. Mes'ud radiyallahu anh şöyle demiştir: "Biz uyarız, başlatmayız. Tabi oluruz, bidat çıkarmayız. Rivayete sarıldığımız müddetçe de sapmayız."[9]

Bu noktada en güzel nasihatlerden eser ehlinin yolunu göstermede altın değerinde olan sözlerden birinde eser ehlinin kalesi, sünnetin imamı olan İmam Evzai’de şöyle demiştir: ’’Selefin görüşlerine yönel ve bu konuda insanların sana karşı olan tavırlarını da umursama. Sonraki insanların görüşlerinden ise sakın! Çünkü onlar görüşlerini sadece süslü sözler ile süslemiştirler."[10]

---

[8] Tirmizi, Ahmed, İbn Mace
[9] Al-Lalaka'i, 44
[10] E-Lalaka'i, 47

İmam Ahmed bin Hanbel rahimehullah şöyle demiştir: ‘’Sakın ha imamın olmadığı bir mesele hakkında konuşma!’’[11]

Yine bu manada İmam Süfyan es Sevri *rahimehullah’da* şöyle demiştir: "Başını kaşırken bile esere tabi olmaya güç yetirirsen, böyle yap (esere tabi ol)." [12]

Yine şöyle demiştir: "Anladım ki iş (istikamet de olmak), tabi olmakmış"[13]

Yine İmam el-Buhari *rahimehullah* İmam Veki’ ibnu’l-Cerrah *rahimehullah’ın* şöyle dediğini nakletmiştir: “Kim hadisi (selefin fehminde) olduğu şekli ile alırsa o sünnet sahibidir. Ve kim de hadisi kendi görüşünü güçlendirmek için alırsa o bidat sahibidir.”[14]

Ey okuyucu dikkat et! Her iki tarafta hadisi almış, zahirde her ikisi de hadise tabidir. Lakin biri sünnet sahibidir diğeri ise bidat sahibidir. Hadisi selefin fehmi üzerine alan ve görüşünü buna göre bina eden sünnet sahibi, ancak görüşüne ve aklına göre hadisi alan, reddeden veya kendi ihdas ettiği ölçülere göre hadisi anlayan ise o bid'at sahibidir.

Yine İmam Malik bin Enes*’’in* dediği gibi: "Bu ümmetin ilkleri neyle ıslah oldularsa sonuncuları da ancak onunla ıslah olacaklardır. İlklerin zamanında din olmayan bugün de din değildir."

Ebu Muhammed el Berbahari şöyle demiştir: ‘’Nefsin hakkında Allah’tan kork! Eserlere, eser sahiplerine ve taklide sarıl! Çünkü anacak din taklitten ibarettir. Bizden önce gelenler bize karışık hiçbir şey bırakmadılar. Onları taklit et ve rahatla! Eserleri ve eser sahiplerini aşma! Müteşabih bir mesele geldiğinde ise dur![15]

---

[11] Tabakatü'l-Hanabile, 1/238

[12] Camiu’l ulum ve’l Hikem, 174

[13] E-Lalaka'i, 43

[14] Kitabu Rafi’l-Yedeyn Fi’s-Saleti/105

[15] Şerhu’s Sünne/144

İmam Şatibi şöyle demiştir: "Her bir şer'î delili inceleyen kimsenin, o şer'i delilden selefin ne anladığını ve onunla nasıl amel ettiklerini göz önünde bulundurması gerekir. Bu, doğruya isabet etmeye en yakın, ilim ve amel bakımından en sağlam olandır."[16]

İbn Teymiyye şöyle der: "Müslüman âlimler, bir meselede iki görüşe ayrılırsa, ondan sonra gelenlerin üçüncü bir görüş ortaya koymaları caiz değildir.''[17]

İmam ibn Vehb de şöyle der: "Her hadis sahibinin, fıkıh'da (hadisin fıkhedilmesi/anlaşılması hususunda) bir imamı yoksa o kişi sapıktır. Şayet Allah, bizi Malik ve Leys ile korumasaydı, biz de sapardık."[18]

Yine bu manada sözlerden en kıymetli olanlardan biri de Tekfir bahsinde en çok konuşan Necid imamlarında biri olan, Şeyh Allâme Abdullah bin Abdurahman Ebu Butayn *rahimehullah'a* aittir o şöyle demiştir: "Şeytan insanların çoğunun tekfir hususunda ayağını kaydırmıştır. Ancak garip olan şudur ki, Şeytanın saptırdığı bu kimselere; taharet babından, alışveriş babından ve buna benzer meselelerden soru sorsan, ayet ve hadislerden kendi anladığı görüş ile doğru bulduğu ile cevap vermekten kaçınır bunun aksine hemen ulemanın bu başlıkta ki görüşlerine başvurur. Ancak dinin en büyük meselesi olan bu tekfir meselesine gelince alime hacet duymaz.''[19]

İmam Şafii r*ahimehullah* ise şöyle demiştir: ''Kim istihsan ile (bir meselede) hüküm verirse teşri yapmıştır."[20] الْإِسْتِحْسَان (istihsan) lügatte (اِسْتَحْسَنَ) (istahsene) fiilinin mastarıdır ve o da güzel, uygun, doğru bulmak, saymak manalarına gelir. Istılahta ise, kişinin aklıyla ve hevası ile herhangi bir muteber tefsire ve şer'î delile dayanmadan bir ayet ve hadis ile ilgili bir hükme varmasıdır.

---

[16] El-Muvafakat, 3/289
[17] Mecmû'u'l-Fetavâ, 27/308
[18] Takribül Meani ala Metnir Risale, 119
[19] Ed-Dürer'üs Seniyye, 10/374
[20] İbn Kudame Ravdatu'n-Nâzir ve Cünnetü'l Münâzir 1/475

El muhim Allah azze ve celle, bu imamların hepsinden razı olsun. Sünnetin kalesi olan bu imamlar; dalalet, karanlık yol, tahrif ve diğer bütün bid'at ve sapkınlıkların nedenini selefin tefsirlerini ve anlayışlarını taklit etmeyi terk ederek onların söylemediği şeyi söylemekten başka bir şey olmadığını açıkça beyan etmşlerdir. Nitekim bu ümmette ki ilk sapkınlık da böyle ortaya çıkmıştır.

Abdullah bin Abbas *radiyallahu anh* dedi ki: ''Haricilerden, Haruriler çıkınca bir mahallede ayrı bir yer tuttular. Altı bin kişilerdi. Ali'ye dedim ki: ''Ey müminlerin emiri! Namazı serinliğe ertelesen, belki onlarla konuşurum. Dedi ki: ''Sana zarar vermelerinden korkarım.''

Dedim ki: ''Hayır.'' Üstümü giydim ve yürüdüm. Gün ortasında onların yanına girdim, yemek yiyorlardı. Onlara dedim ki: Rasulullah'ın ashabı muhacirin, ensarın peygamberin damadı, amcasının oğlunun yanından size geldim. Kur'an onlara nazil oldu ve onlar Kur'anın tefsirini sizden daha iyi bilirler. Ve sizin aranızda da onlardan (küçük ve büyük sahabeden) kimse yoktur. Size onların dediklerini, sizin de onlara diyeceğinizi ulaştırmak üzere geldim...''[21]

Haricilerin bu amelinden Allah'a sığınırız. Ey okuyucu dikkat et! Şimdi eser/hadis ehlinin sözlerinin ne kadar kıymetli ve yol gösterci olduğunu fehim ettin mi? Zira ümmette çıkan işte bu ilk bid'at ve ilk fitne haricilerin Kur'anı yorumlamada seleflerinin (yani sahabelerin) tefsirlerine muhalef edip akılları ile Kuran'ı kendi anladığı şey üzerine bina etmek ile olmuştur, ki ümmetin alimi ve Kur'an'ın büyük müfessiri olan Abdullah b. Abbas'ın onlara karşı; ''Kur'anın tefsirini sizden daha iyi bilirler ve sizin aranızda da onlardan (küçük ve büyük sahabeden) kimse yoktur'' sözü ile ney ile reddiye verdiğine bir bak.

Peki bu sözü ibn Abbas radiyallahu anh neye binaen söyledi? Bu sözü ibn Abbas muhakeme meselesinde ki olaya binaen söyledi ki o meselede konu hakkındaki ayeti seleflerinin anlayışı/tefsiri dışında yorumlayan hariciler

---

[21] Sünen-i Kübra

ayetin delalet etmediği mefhum ile iman ve ihsan sahibi olanları tekfir etmişlerdir. Bu amelden Allah'a sığınırız.

Bütün bunlardan sonra: Bu risale de -Allah'ın izniyle ve yardımıyla- Hükmi İslam ismi, Darların hükmü, Halkların Hükmü, Şer'i İsimler, Meçhulu'l-hal, Mesturu'l-hal, Ma'lum'ul-Hal Kimdir? Bunların arasındaki farklar nelerdir? Birleştiği ve ayrıldıkları yerler nelerdir bu hususlarda Kitap'ta ve Sünnetten gelen kavillerin Selefin yanında nasıl anlaşıldığına dair sözler, bulunmaktadır. Ayrıca bazı bab'larda Muasır rabbani ulamadan da bazı kaviller bulunmaktadır, ta ki risaleyi okuyan kişi muasır rabbani ulama ile selefin arasında bir fark olmadığını iyice kavrasın.

Manasını Bilmeden Veya Kastetmeden Sadece Lafzen Kelime-i Şehadet'i Söyleyen Kişinin Dünya Ahkamında İslam'a Girmiş Kabul Edileceği Bab'ı

Allah *azze ve celle* şöyle buyurmaktadır: **"Bedeviler, 'İman ettik' dediler. De ki: 'Siz iman etmediniz; ancak 'İslam (Müslüman) olduk deyin. İman henüz kalplerinize girmiş değildir."** [22]

Mücâhid, ayetin nüzül sebebi hakkında şöyle demiştir: '' Âyet, Esed b. Huzeyme oğulları hakkında İndi. Onlar bir kıtlık yılında Medine'ye geldiler, Müslüman olduklarını gösterdiler, aslında iman etmiş değillerdi. Medine'nin yollarını pislikleriyle kirlettiler, fiyatları yükselttiler. Resûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem'in* başına kakar: Sana ağırlıklarımız ve ailelerimizle geldik, seninle savaşmadık, dediler. Bu âyet onların hakkında indirildi.''[23]

Tabii'inden Müfessir es-Süddî dedi ki: ''Bu âyet el-Feth Sûresi'nde sözü edilen bedevi Araplar hakkında inmiştir. Bunlar Muzeyne, Cuheyne, Eşlem, Gıfar, Dîl ve Eşcalılar'a mensup bedevi Araplardır. Malları ve canları güvenlik altında olsunlar diye: ''İman ettik'' demişlerdi. Medine'ye gelmeleri istenince geri durdular. Bunun üzerine bu ayet nazil oldu.[24]

Ayetteki **'İslam (Müslüman) olduk deyin'** buyruğu hakkında Mücahit şöyle demiştir: ''öldürülme ve esir düşme korkusuyla teslim/İslam olduk.''[25]

'İslam (Müslüman) olduk deyin' buyruğu hakkında Tabii'inden Müfessir es-Süddî ise şöyle demiştir: "Teslim/İslam olduk deyin" ayeti, biz öldürülmek ve çoluk çocuğumuzun esir alınma korkusuyla teslimiyet gösterdik/Müslüman olduk.''

---

[22] Hucurat Suresi/14
[23] Zadü'l Mesir Fi İlmi't Tefsir
[24] Tefsirü's-Süddi El-Kebir
[25] Taberi

Ayetteki **'İslam (Müslüman) olduk deyin'** buyruğu hakkında Kuteybe şöyle demiştir: "Kılıç korkusuyla teslim/İslam olduk ve itâat ettik, demektir."[26]

İmam Şafii *rahimehullah* bu ayetin tefsirinde şöyle der: "Allah *azze ve celle* dünyadaki hükmü Ademoğullarından zahirleri ile kabul etmektir. İç âlemlerini bilen odur. Herhangi bir peygambere veya herhangi bir kuluna zahirden başkasıyla hükmetme hakkı da vermemiştir. Kullarının iç âlemlerini sadece kendisi bildiği için batınlarına göre hüküm vermeyi kendisi üstlenmiştir. Nitekim Allah, bedevilerden bir kavim hakkında haber vermiş ve şöyle buyurmuştur: **"Bedeviler: 'İman ettik' dediler. De ki: 'Siz iman etmediniz; ancak 'İslam (Müslüman) olduk deyin. İman henüz kalplerinize girmiş değildir.**" Burada imanın kalplerine henüz girmediği (kavli) yani onların canlarını korumaya almak için zahiren imanlarını bildirmiştir. Mücahit'e **''İslam olduk''** sözü hakkında sorulunca şöyle demiştir: ''Ölüm ve esir alma korkusuyla teslim/İslam olduk demektir.''[27]

Ayetin tefsiri hakkında yine İmam Şafii *rahimehullah* şöyle demiştir: "Ardından Allah, İslam'ı izhar eden ancak bununla birlikte batında başka bir inanç taşıyan bir kavmin gerçek durumlarını peygamberine haber vermiştir. Fakat yine de onlara İslam hükmü dışında bir hüküm vermesine müsaade etmemiştir. Dünyada izhar etmiş olduklarının hilafına bir hüküm ile hükmetmesine müsaade etmemiştir. Buna bağlı olarak peygamberine şöyle demiştir: **"Bedeviler, 'İman ettik' dediler. De ki: 'Siz iman etmediniz; ancak 'İslam (Müslüman) olduk deyin. İman henüz kalplerinize girmiş değildir.**" Yani öldürülme ve esir alınma korkusuyla iman sözünü (Kelime-i Şahadeti) söyleyerek teslim/İslam olduk. Daha sonra Allah'a ve Resulü'ne itaat edecek olurlarsa mükâfatlarını verecekleri vereceğini haber vermiştir. Yani daha sonra Resul'üne itaat etmeye başlarlarsa…''[28]

---

[26] Zadü'l Mesir Fi İlmi't Tefsir
[27] Umm, 7/412
[28] Umm, 9/69

İmam Muslim Sahih'inde rivayet etti ki: "Ey Allah'ın Resulü! Ne dersiniz, kâfirlerden bir adamla karşılaşsam, onunla kavga yapsam, o da kılıcıyla elime vurup kesse sonra bir ağacın arkasına sığınıp 'Müslüman oldum dese… 'Ey Allah'ın Resulü, bunu söyledikten sonra onu öldürebilir miyim?'' Rasulullah buyurdu ki: 'Hayır, onu öldürme.' Dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü, o elimi kesti ve kestikten sonra bu sözü söyledi onu öldürebilir miyim?' Rasulullah buyurdu ki: 'Hayır, onu öldürme! Şayet onu öldürürsen sen onu öldürmeden önceki konumuna gelir, sende onun o kelimeyi söylemeden önceki durumuna düşersin.''[29]

İmam Şafii *rahimehullah* bu hadisin tefsirinde şöyle demiştir: "Rasulullah bu adamın ''can korkusuyla'' izhar etmiş olduğu iman ettim sözü ile (onun) kanını dökmeyi haram kılmıştır. Adamın İslam (sözü) ile öldürülmekten kurtulmak dışında başka bir gayesi olmamasına rağmen yine de kanını haram kılmıştır.'' [30]

Harb bin İsmail *rahimehullah* şöyle dedi: "Bir Adam, İmam Ahmed'e *rahimahellah* gelerek ''Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü" diyen sonra da ''şehadete şahitlik ettim ancak bununla İslam'ı İslam dinine girmeyi kastetmedim.'' Diyen bir Yahudi'den sordu? Ahmed dedi ki: "O, İslam'a girmiş kabul edilir ve Murted muamelesi yapılır.'' Adam dedi ki: "Ey imam! O Yahudi bunu dalga geçme amacıyla söyledi (yani gerçek manasını kastetmedi) nasıl oldu da İslam'a girmiş kabul edilir?" İmam Ahmed tekrar dedi ki: "O, İslam'a girmiş kabul edilir ve Murted muamelesi yapılır. İslam'a (dönmeye) icbar edilir (dönmezse) Murted olarak boynu vurulur.[31] [32]

Ebu İshak el-Fezari *rahimehullah* şöyle demiştir: "İmam Evzai'ye *rahimehullah* Sakalibe'den ve Habeşilerden sordum. Evzai dedi ki: "Sakalibe'den, Habeşilerden veya sair din mensuplarından veya bilinen bir dini bulunmayanlardan, bunu da (hangi dinde olduğunu) açıkça

---

[29] Sahih-i Müslim/95
[30] Umm, 7/396
[31] Hallal, Ahkamu Ehl'il-Milel ve'r-Ridde syf 293
[32] Allame Şeyh Ali bin Hudayr el Hudayr (fakkallahu asrah) Kitabul Hakaiki Fit Tevhid 61. bab'da dedi ki: ''Ulemâ mürted isminin, İslam'a girmiş olup sonra İslâm'dan irtidat eden kişi için kullanılacağı hususunda icmâ etmiştir''.

söyleyemeyenlerden; olan kimseleri (İslam'a) davet etmen halinde icabet eden kimse Müslümandır. Müslüman olması da 'Lâ ilahe illallah' demesidir.'' Dedim ki: Ey İmam Evzai! Ya bunu diliyle söyler de bunu kalbiyle (gerçek manasını) söyleyip söylemediğini bilmezsem? Evzai dedi ki: Bunu dili ile söylerse o Müslümandır. Artık ondan sonrasını sen ona öğret."[33]

Şeyhulİslam İbn Teymiyye *rahimehullah* şöyle demiştir: "Dürzî ve Nusayri'ler Müslümanların icması ile kâfirdir. Onların kestiklerini yemek ve kadınlarıyla evlenmek de caiz değildir. Onlar Haccın, beş vakit namazın, ramazan orucunun farz olduğunu kabul etmiyorlar. Allah'ın ve Resûlünün haram kıldığı leş eti, şarap ve benzeri şeyleri de haram kabul etmiyorlar. Ve onlar Ali *radiyallahu anh'ın* ilah olduğuna şahitlik ediyorlar. Onlar Yahudi ve Hristiyanların Kâfirlerinden daha kâfirdir. Onları tekfir etmeyen kimse de kâfirdir. Ancak onlar kelime-i şehadeti söyledikleri için Müslümanların ittifakı ile İslam dininden irtidat etmiş murtedler kabul edilirler.''[34]

İmam ibn Recep el-Hanbeli *rahimehullah* şöyle demiştir: "Bazı rivayetlerde "Şayet bunu yaparsam Müslüman olur muyum?" sorusuna verilen "Evet" cevabı, İslam'ın üzerine bina edildiği hususları tamamlayanın hakiki Müslüman olduğuna delalet etmekle ilgilidir. Ancak bununla beraber Kelime-i Tevhid ve Kelime-i şehadeti söyleyen kişi hükmen Müslüman olur." [35]

Necid İmamlarından Şeyh Abdullatif bin Abdulvehhab *rahimehullah*, Cehmi Davut bin Cercis'in talebesi olan Osman bin Mansur'a yazmış olduğu reddiye de şöyle der: Osman bin Mansur'un; "Necid'dekiler Müslümanları ve Müslümanların beldelerini asli kâfir görmektedirler" sözü yalandır ve büyük bir iftiradır. Böyle bir şey asla olmamış ve böyle bir şey asla bizim tarafımızdan söylenmemiştir. Aksine bırak bizi, ben böyle bir sözü ilim ve din ehlinden olan hiçbir bir Müslümandan sadır olduğunu

[33] Ebu İshak el-Fezari, 146/147 özetle
[34] Mecmaul Fetava 35/162
[35] Câmiu'l ulûm ve'l hikem / 54

bilmiyorum. Ancak evet ulema; Peygambere, Salihlere, Meleklere ibadet eden, Allah'a her hangi bir ibadette eş koşan, salihlerin alemde bir tasarruf sahibi olduğuna itikat eden kabirci tasavvufcuların veya bunlara benzer kimselerin şirki, küfrü ve sapıklıkları hakkında konuşmuşlardır. Ancak ilim ehli arasında bilinen ve icma edilen husus şudur ki: Kim kelime-i şehadeti söylediği halde bu şirkleri yaparsa bunlara murted hükmü verilir. Ve ulemadan hiç kimse de böylelerini asli kâfir görmemiştir. Böyleleri için asli kâfirler denileceği görüşünü de ben hiç kimseden bilmiyorum. Ve Şeyhimiz de (Muhammed bin Abdulvahhab *rahimehullah*) böyle bir şey söylememiştir.''[36]

Allame Şeyh Süleyman bin Nasır el Ulvan şöyle demiştir: ''Kelime-i şehadeti söyleyen her bir kimse, bununla gerçek manasını kast etmese (bilmese) de hükmi olarak İslam'a girmiştir. Ardından bununla İslam'a iltizam etmediği veya şehadeti söylediği halde şirk ile gelirse mürted muamelesi görür. Bu hususta da Mütakaddim ulama icma etmiştir. Onlara asli kafir (hiç İslam'a girmemiştir) denileceği görüşünü Mütekaddim (seleften) hiç kimseden bilmiyorum. Böyleleri hiç İslam'a girmemiştir görüşü müteahhirlerin (kelamcıların) görüşüdür, onların bu sözlerinin de hiçbir aslı yoktur.''

Allah'ın yardımı ve fazlıyla derim ki: Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- bu babı iyi fehm etmeye çalış zira bütün sapkınlığın sebebi ve çıkış noktası bu babdır. Çünkü Türkiye gibi yerlerde kendini ilme nispet eden birtakım insanlar diyor ki: ''İslam alametlerini velev ki kabul etsek de bu halk La İlahe İlallah'ın manasını bilerek mi söylüyor ki birinin İslam'ına namaz vb. alametler ile hükmedelim.''

İşte bu yüzden kardeşim sende eğer bu babı doğru fehm edemezsen diğer bablarda da isabet etmen mümkün değildir zira diğer bütün bablar, bu bab üzerine bina olmaktadır. Öyleyse hidayet önderlerinin sözlerine kulak ver ve onların sözlerini tekrar tekrar oku! Kimisi öldürülme ve esir alınma

[36] Kitabu Misbahu'l Zullâm 1/52

korkusuyla Kelime-i Şahadeti sadece dili ile söyleyip gerçek manasında söylemeyen kişilerin hükmi İslam'a girdiğini, kimisi de ''şehadete şahitlik ettim. Ancak bununla İslam'ı, İslam dinine girmeyi kastetmedim.'' Diyen Yahudi'nin hükmi İslam'a girdiğini, yine kimisi de kendilerinden her çeşit küfür ve şirk fiili sadır olan insanların hükmi olarak İslam'a girdiğini söylemiş -ki Ali *radiyallahu anh'ın* ilah olduğunu söyleyen veya salihlerin arzda tasarruf sahibi olduğunu söyleyenler kelime-i şehadeti söylerken manası/hakikati ile, manasını bilmiş bir şekilde söylemiş olsalardı böyle sapkın küfürler onlardan sadır olur muydu? Ancak buna rağmen imamlarımız La İlahe İllallah sözünü, manasını bilmeden söyleyen insanları -kitap ve sünnetin nassı ile- İslam'a girmiş kabul etmiş ta ki onu bozan bir şey sadır olmayıncaya kadar onlara hükmi Müslüman demiştir.

Bakın hükmi İslam konusunda Şeyhulİslam İbn Teymiyye ne diyor: "Müslümanların geneli Müslüman bir anne, babadan doğunca; onlar, kendilerinden (söz ve) fiili bir iman sadır olmaksızın hükmî İslam ile Müslüman olmuş olurlar. Sonra onlardan bazıları fiili imana kavuşmuş olur ardından farzları ikame etmeye başlar. Kimisi ise amellerini sadece örf üzere veya akrabalarına olan taklidinden yapar."[37]

İmamın şu enfes sözlerine bakın! ''Müslüman ebeveynden doğmuş olunca onlar, kendilerinden (söz ve) fiili bir iman sadır olmaksızın hükmî İslam ile Müslüman olmuş olurlar'' Peki bu çocuklar La İlahe İllallah sözünün manasını bilmeyi bırak, söylemekten aciz olmalarını rağmen nasıl İslam'a girmiş oldular? Birilerinin iddia ettiği ''-İslam'ı bozan unsuru bilinmese de- bir kimseye İslam hükmü vermek için La İlahe İllallah'ın manasını bilmesi gerekir ve tağutları inkar ettiğinin de bize zahir olması gerekir.'' Sözüne itibar edilir ise bu çocuklarda hiç İslam'a girmiş değillerdir. SubhanAllah! Bu sözden Allah'a sığınırız. Ümmetten hiç kimse böyle bir şey dememiştir. Burada zapt edilmesi gereken önemli nokta Hükmi İslam ile Hakiki İslam'ı ayrıt etmektir.

[37] Mecmu'ul Fetava, 7/351

Hükmi İslam: Manasını bilmese de veya kast etmese de La İlahe İllallah sözünü söyleyen ve bununla birlikte İslam'ı bozan bir amel ile bilinmeyen kimse içindir. Bu dünya ahkâmında Müslüman olarak isimlendirilmesi ile ilgilidir.

Hakiki İslam ise: La İlahe illallah'ı dürüstlükle, yakinle, boyun eğerek, gerektirdiği her şeyi kabul ederek ve asla onlardan şüphe etmeyerek, sevgiyle ve Allah'tan başka ibadet edilenleri inkar ederek tam ve kamil bir şekilde söylemesi ile olur. Bunlarda kıyamet günü Müslüman olarak isimlendirilmesi ile ilgilidir.

Nitekim bu konuda Hafız el Hakemi'de şöyle demiştir: "Bil ki ey kardeşim! Allahu Teala bizi de seni de irşad etsin; dünya rezaletinden ve ahiret azabından kurtaran ve kişinin cenneti kazanıp cehennemden uzaklaştığı dine bağlılık, Cibril hadisinde ve o manada olan diğer ayet[38] ve hadislerde belirtilen şeylere hakikat üzere bağlılıktır. Hakikat üzere olmayan, ancak İslam'ı bozan halleri de açığa çıkmayan kişiler hakkında dünyada İslam ahkamı uygulanır ve gizledikleri Allahu Teala'ya havale edilir.''[39]

İmam ibn Kayyim de İmam Şafii'nin şu sözünü nakleder: İmam Şafii Rahimehullah şöyle der: "Allahu Teala, kullarına Peygamberine itaat etmelerini farz kılmış ve bilinmeyen şeyler hakkında onlara izin vermemiştir. Dolayısıyla en iyisi, bilinmeyen şeyler hakkında delil veya zan ile hüküm vermeye kalkışmamaktır. Dünyadaki hükmü sadece, kişide zahiren ortaya çıkan sebeplere bağlamıştır. Peygamberinin putperestler ile savaşmasını farz kılmış, ancak Müslüman olup İslam'ı izhar etmeleri halinde, kanlarının dokunulmaz olduğunu belirtmiştir. İslam'ı izhar eden bu kişilerin samimiyetlerini ise ancak Allahu Teala'nın bileceğini haber vermiştir. Daha sonra Allahu Teala Peygamberine, İslam'ı izhar ettikleri halde İslam'ın zıddı olan itikadlarını gizleyenlerin durumunu

[38] İlim, dürüstlük, yakin, boyun eğmek, gerektirdiği herşeyi kabul etmek, sevgi ve Allah'tan başka ibadet edilenleri yani tağutları inkar/tekfir etmek
[39] Mearicu'l-Kubul, 2/60

bildirmiş,ancak buna rağmen İslam'dan başkasıyla haklarında hüküm verme yetkisini vermemiştir.''[40]

Ve ardından (İmam ibn Kayyim) şöyle der: "Şari, söz veya fiilden bir delil olmadan, insanların kalplerinde olan şeylere göre hüküm vermemiştir." [41]

Binaenaleyh bu bab'da zapt edilmesi gereken en önemli nokta insanların neredeyse tamamanın islamı hükmidir. Hakiki islam ismi ancak ve ancak kıyamet günü dinin sahibi tarafından verilecektir. Nitekim bu konuda Şeyhulislam ibn Teymiyye'de şöyle demiştir: "İnsanların çoğunluğunun[42] İslam'ı hükmîdir."[43]

---

[40] İlamu'l-Muvakkıin, 3/112

[41] İlamu'l-Muvakkıin, 3/117

[42] Rasuller, Nebiler, Kur'anda haber verilen Sahabeler ve yine Kur'anda ve Sünnete muayyen olarak haber verilen muayyen isimler müstesna

[43] Mecmu'ul Fetava, 26/32

‘’Kim Lâ İlahe İllallah Derse Ve Allah’tan Başka İbadet Edilen Şeyleri İnkar Ederse Malı Ve Canı Haram olur, Hesabı da Allah’a aittir.” ”Allah’tan Başka İbadet Edilen Şeyleri İnkar Ederse’’ Ziyadesi Şüphesi Bab'ı

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki: ’’Kim lâ ilahe illallah derse ve Allah’tan başka ibadet edilen şeyleri inkâr ederse malı ve canı haram olur, hesabı da Allah’a aittir.”[44]

Allâme Süleyman b. Abdullah Âlu’ş Şeyh *rahimehullah*, hadisin şerhinde şöyle demiştir: “Hesabı Allah’a aittir’’ buyruğu: Yani Allah, onu hesaba çekecektir, eğer kalpten bir doğruluk göstermiş ise onu naim cennetleri ile mükafatlandıracaktır. Yok, eğer münafık ise onu acı bir azap ile azaplandıracaktır. Dünya ahkâmına gelince; burada hüküm zahire göredir. İslam'ı izhar eden ve zahiren İslam alametlerini yerine getiren bir kimseye, bunlara muhalif bir husus delil ile birlikte kendisinden sadır olmadan dokunmamak (tekfir etmemek) vaciptir.”[45]

Allame Eba Butayn *rahimehullah’da* hadisi şu sözleri ile şerh ediyor: "Tevhidi ve İslam'ın rükünlerini bilmek herkese farz kılınmıştır. Bu konuda taklit de caiz değildir. Fakat delilleri bilmeyen halktan birisine gelince Rabb Subhane'nin vahdaniyetine, Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem'in* risaletine, ölümden sonra dirilişe, cennete ve cehenneme ve bu noktalarda işlenen şirklerin batıl ve sapıklık olduğuna kesin ve şüphesiz bir itikat ile inanırsa, böylesi (hükmi olarak) Müslümandır.[46]

Yine Allame Eba Butayn *rahimehullah* şöyle demiştir: **“Kim lâ ilahe illallah derse ve Allah’tan başka ibadet edilen şeyleri inkâr ederse malı ve canı**

---

[44] Sahih-i Müslim/88
[45] Teysir’ul Azizi’l Hamid, 1/296
[46] Ed-Dureru's-Seniyye, 10, /,409

haram olur, hesabı da Allah'a aittir.'' hadisindeki lâ ilahe illallah sözü Allah'tan başka ibadet edilen şeylerin inkarını da kapsamaktadır."[47]

Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- Necid imamı olan Şeyh Abdullah'ın *rahimehullah*, hadisi iki kısma ayırıp nasıl şerh ettiğine dikkat et! O, açık ve hiçbir tevile mahal olmayacak bir söz ile: ''Dünya ahkâmına gelince; burada hüküm zahire göredir. İslam'ı izhar eden ve zahiren İslam alametlerini yerine getiren bir kimseye, bunlara muhalif bir husus delil ile birlikte kendisinden sadır olmadan dokunmamak (tekfir etmemek) vaciptir'' şeklinde hadisi şerh etmektedir.

İmam Abulkadir el Makrizi eş Şafii'de şöyle demiştir: "Muhakkiklerin yanında biri la ilahe illallah'ın manasına ''Allah'tan başka Rabb yoktur.'' Derse, ona itibar edilmez. Çünkü La ilahe illallah'ta, müşriklerin dinini ve şirk olan ibadetlerini reddetmek vardır.''[48] Allah seni ve beni irşat etsin. İmam Makrizi'nin sözüne bak ''La ilahe illallah'ta müşriklerin dinini ve Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetmek vardır yani bu söz mücerret olarak tağutları reddetmeyi barındırır.

Sonra ayrıca derim ki: Allâme Süleyman b. Abdullah Âlu'ş Şeyh rahimehullah'ın izah ettiği tefsir bizimde üzerinde olduğumuz menhecin ta kendisidir. "Her kim İslam'ı izhar eder -ki yukarda dünya ahkamında kişinin La İlaha İllallah sözünün manasını bilmeden de söylemesi ile hükmi olarak İslam'a girdiğine dair birçok imamdan ve Necid ulemasının büyüklerinden olan Şeyh Abdullatif'ten kavilleri ve naklettiği icmayı zikrettim- ve zahiren İslam alametlerini yerine getirirse bu kimseye, bunlara muhalif bir husus delil ile birlikte kendisinden sadır olmadan dokunmamak (tekfir etmemek) vaciptir'' ve onun Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri inkar etmesi yani Tağut'u reddetmesi ise hakiki İslam yani ahirette Müslüman olması ile ilgilidir. Çünkü mücerret ''La İlahe İllallah'' sözü Allah'tan başka ibadet edilen şeylerin inkârını da kapsamaktadır. Allame Eba Butayn

[47] Ed-Düreru's Seniyye, 2/313
[48] Kitabu't Tevhid,97

rahimehullah'ın da dediği gibi: **"Kim lâ ilahe illallah derse ve Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri inkâr ederse malı ve canı haram olur, hesabı da Allah'a aittir.''** Hadisindeki lâ ilahe illallah sözü Allah'tan başka ibadet edilen şeylerin inkarını da kapsamaktadır."

Allah seni ve beni irşat etsin, hidayet imamlarının bu hadisi nasıl şerh ettiğine, hükmi İslam ile hakiki İslam'ın arasını nasıl ayrıt ettiklerine bir bak! Birde hadisteki **"Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri inkâr ederse''** ifadesinin hükmi İslam için ek bir şart olduğunu iddia eden cahillerin sözlerine bak! Ayrıca inkârın manası bir mana değildir ki, hadiste geçen "Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri inkâr ederse'' lafzını dil ile ispata hamledelim ve bu şartı arayalım. İnkar: enkera sulasi mezidin mastarıdır. Lügatte bilmemek, nefyetmek ve kötü, çirkin olanı değiştirmek ve nehyetmek manalarına gelir.[49] Fukahanın ıstılahında ise inkâr, münkeri gidermek ve cuhud manalarına gelir. Cuhud ise reddetmek, tekzip etmek, terk etmek gibi manalara gelir.[50]

Tarık bin Şihab *radıyallahu anhu* yoluyla tahric edilen hadiste olduğu gibi: **"Sizden her hangi biriniz bir kötülük görürse onu hemen eliyle değiştirsin. Eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle değiştirsin. Ona da gücü yetmiyorsa kalbiyle değiştirsin. İmanın en zayıfı da budur."**

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem* inkârı üç mertebeye taksim etmiştir:

- Kalp ile inkâr

- Dil ile inkâr

- El ile inkâr

Hadise dikkat edilirse Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem'in* emrettiği (onu değiştirsin فليغيره) fiildir, bu fiil ise müteaddidir. Fail haricinde bir meful üzerinde vaki olur. Münkeri el ile değiştirmede bu aşikârdır. Dil ile de böyle; fakat kalp ile buğzetmek kalbin amelidir ve etkisi faile

---

[49] Lisanu'l-Arap, 5/232
[50] El-Mevsuatu'l-Fıkhiyyetu'l-Kuveytiyye, 7/57

münhasırdır. Bununla beraber Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bu mertebeyi de "değiştirme" dâhilinde görmüş ve kabul etmiştir.

Çünkü kalben inkârın tesiri dünyada hissedilmese de ahirette muhakkak müteessirdir. Ancak Hadis de münkere kalben buğz etmenin hakiki İslam'ın varlığı için kâfi geldiğine delildir. Zahiri İslam hükmü için ise muktedir ise ve harici mani yok ise en azından buğz ile beraber dil ile reddetmesi gerekir. Zira bu hükmi İslam'ın en alt seviyesidir. Dolayısıyla bir kimse La ilahe İllallah sözünü zahiren söylediğinde bu söz ile Allah'tan başka ibadet edilenleri de inkar ettiği dünya ahkamında kabul edilir -tabi ta ki aksi bir söz ve fiil bize izhar olana kadar- ve hükmi olarak İslam'ına hükmedilir. Çünkü La İlahe İllallah sözü, Allame Eba Butayn *rahimehullah'ın* da dediği gibi: **"**Allah'tan başka ibadet edilen şeylerin inkârını da kapsamaktadır."

Peki, bazı çevrelerce dünya ahkamında da hükmi İslam için **''Allah'tan başka ibadet edilen şeyleri inkar ederse malı ve canı haram olur''** kavlini, ek bir şart olarak getirenler bunu nerden getirdi ve niçin böyle anladı? Diye soracak olursanız, derim ki: Bunun şüphenin iki sebebi var;

Birincisi: İmamımız Muhammed bin Abdulvehhab *rahimehullah'ın* mutlak sözlerini, onun usulünü en iyi bilen talebeleri ile değil, kendi kıt anlayışlarına göre yorumlamalarındandır. Ki eğer söz konusu bu hadisin şerhini Muhammed bin Abdulvahhab'ın usulüne göre yorumlamaksa Allâme Süleyman b. Abdullah Âlu'ş Şeyh'de, Ebu Butayn'da benden ve sizden daha iyi yorumlayacaklardır. Abdullah Âlu'ş Şeyh'in ve Ebu Butayn'ın hadisin şerhindeki sözleri çok açık. Ancak bu noktada getirilen başka fasit bir şüpheyi de burada zikretmek yerinde olacaktır.

İddia sahipleri diyorlar ki: ''Muhammed bin Abdulvahhab *rahimehullah'ın* "İslam Dini'nin Aslı ve Kaidesi'' Eserinde şöyle demektedir: "İslam dininin aslı ve kaidesi iki önemli hususu ihtiva etmektedir:

Birincisi: Tek olan, ortağı olmayan Allah’a (c.c.) ibadet edip insanları buna davet etmek, dostluğu velayeti bunun üzerine bina etmek, bunu terk edenleri de tekfir etmektir.

İkincisi: Allah’a ibadet hususunda şirkten sakındırmak ve bu hususta sert davranmak; düşmanlığı bundan dolayı yapıp, onu (yani şirki) işleyenleri tekfir etmektir.’’

Ve yine Kitabu’t Tevhit’te diyor ki: “Bu hadis -“Kim lâ ilahe illallah derse ve Allah’tan başka ibadet edilen şeyleri inkar ederse malı ve canı haram olur, hesabı da Allah’a aittir- lâ ilahe illallah’ın mana ve mefhumunu en güzel şekilde izah etmektedir. Hatta manasını bilmek, kabul etmek, bir ve tek olarak Allah'a dua etmek de yeterli değildir. Allah'tan başka ibadet edilenleri reddetmedikçe kişinin canı da, malı da dokunulmaz/haram olmaz. Bu konuda herhangi bir şüphe duyan ya da duraksayan kişinin de canı ve malı dokunulmaz değildir.’’ Dolayısıyla **“Kim lâ ilahe illallah derse ve Allah’tan başka ibadet edilen şeyleri inkar ederse malı ve canı haram olur, hesabı da Allah’a aittir.’’** Hadisindeki ’’Allah’tan başka ibadet edilen şeyleri inkar ederse’’ buyruğunu, Şeyhin bu sözleri ile cem ettiğimizde hükmi İslam'ın sıhhati için de ek bir şart olduğunu anlarız çünkü Kitabu’t Tevhit’te zikrettiğini “İslam Dini’nin Aslı ve Kaidesi’’ başlığı altında zikretmiştir.’’ (İddia sahiplerinin sözleri bitti).

Allah’ın yardımı ve fazlıyla buna cevap olarak derim ki: İslam'ın sıhhati için şart olan asli olanı da kapsar, vacip olanı da kapsar ve kemalinden olanı da kapsar. "Allah'tan başkasına ibadetin batıl olduğuna itikat etmen ve onu terk etmen ve ona buğzetmen" ve "yalnız şeriki olmayan Allah'a ibadeti emretmek, bunun için dost olmak" muhakkak insanın İslam'ı için şart olanlardır. Ancak Bunları getirmeyen bir kişi hakiki (ahiret ahkâmı için) Müslüman değildir. Fakat İmam Muhammed bin Abdulvahhab’ın: "Ve ehlini tekfir etmen ve ehline düşmanlık etmendir" ve "insanları Allah'a ibadet etmekte şirkten uyarmak" bu hususta katı olmak, bunun için düşmanlık yapmak ve şirk işleyeni tekfir etmektir" sözleri İslam'ın vecibelerinden, lazımlarından ve kemalindendir.

"Bu senin yorumun" denilirse derim ki: Hayır! Bu İmam Muhammed bin Abdulvehhab *rahimehullah'ın* torunu, Necidli Tevhid davasının ikinci müceddidi ve imamı, hatta Necid ulemasının tenkitçileri bile ilmî ehliyetini ve olgunluğunu ikrar ettikleri ve itibar ettikleri, meşhur Kitabu't-Tevhid şerhi Fethu'l-Mecid'in sahibi Allame Abdurrahman bin Hasan *rahimehullah'ın* şerhi yorumudur. O, dedesinin yani Şeyhinin Dini'nin Aslı ve Kaidesi' Eserinde geçen sözlerini şerh etmiş ve şöyle demiştir: "İşte bu tevhidin rükünleri, muktezası, farzları ve lazımları vardır. Hakiki İslam ancak bunların ilmen ve amelen kaim olmasıyla tam ve kâmil hâsıl olur."

Sonra Allame Abdurrahman bin Hasan *rahimehullah* tevhidin nakızlarından bahsediyor ve onu batıl kılan en önemlilerini sayıyor. İlk saydığı ibadette Allah *azze ve celle'ye* eş koşmak, ikinci olarak saydığı Allah'a eş koşana sadrını açmak[51] ve üçüncü önemli nakız olarak saydığı müşrike dost olmak, ona destek olmak, ona el veya dil veya mal ile yardımcı olmak ve ona dayanmaktır.[52] [53]

Ve yukarıda bahsettiğim şerhte *rahimehullah* şöyle diyor: "... şirkten ve ehlinden uzaklaşmak ve teberri etmek vaciptir. Bunu Allah *azze ve celle* **"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda sizin için gerçekten uyulacak güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine "Muhakkak bizler sizden ve Allah'tan başka ibadet ettiğiniz şeylerden beriyiz. Sizi inkâr ettik. Yalnızca Allaha iman edinceye kadar bizimle sizin aranızda düşmanlık ve kin ebediyen baş göstermiştir"** demişlerdi.'' kavliyle tasrih etmiştir.

Sahih hadiste de şöyle geçmektedir: **"Kim la ilahe illallah der ve Allah'tan başka ibadet edileni inkâr ederse, işte onun malı ve kanı haram**

---

[51] Yani kişinin şirk koşanı ve eylemini yalanlamaması ve buğz etmemesi.

[52] Yani onu ve şirkini reddetmemesi. Gördüğün gibi Imam Abdurrahman bin Hasan (rahimehullah) da hakiki İslam'ın aslını bozanın şirk ve küfrü inkârın yokluğudur, diyor. Ama iddia sahiplerinin yaptığı gibi şer'i tekfiri yani Allah'tan başka ibadet edilenleri inkarı hakiki İslam'ın için mutlak hükme saymıyor. Evet, şartları oluşmuşsa şer'i tekfir hükmünün yokluğu da şahsın zahiri ve hakiki İslam'ını aslından bozabilir. Fakat bu ancak bazı muayyen durumlarda söz konusu olur.
Imam Abdurrahman (rahimehullah)'ın biraz sonra aktaracağım sözleri buna misaldir. Ama dikkat et! Bu durumun iddia sahiplerinin söylediğiyle hiçbir alakası yoktur. Çünkü iddia sahibi şer'i tekfirin varlığın yani Allah'tan başka ibadet edilenleri inkarı hükmü İslam için mutlak şart koşuyor.

[53] Ed-Dureru's-Seniyye, Muhtasar Olarak 11/300-302

kılınmıştır. Hesabı ise Allaha aittir." "Allah'tan başka ibadet edileni inkâr ederse" sözü nefyin te'kidi içindir ve ancak bununla kanı ve malı masum olur. Ama şüphe eder veya tereddüt ederse kanı ve malı masum değildir. İşte bu hususlar tevhidin tamamıdır.[54] Çünkü la ilahe illallah, hadislerde ağır kayıtlarla belirlenmiştir. İlim, ihlas, sıdk, yakin ve şekkin yokluğu. Kişi ancak bunların hepsinin bir arada olmasıyla hakiki muvahhid olur.[55] [56]

Allame Abdurrahman bin Hasan *rahimehullah'ın* bu açıklamalarından sonra İmam Muhammed bin Abdulvehhab *rahimehullah'ın* Hadisteki ’’**Allah'tan başka ibadet edileni inkâr ederse’’** yani tağutları inkarını/tekfirini kişinin hükmi İslam’ı için sıhhat şartı değil, hakiki İslam’ın lazımı için söylediğini, saydığı kayıtların varlığıyla ile kişi hakiki muvahhid olacağını fakat zahiren kişinin Müslüman olarak bilinmesi/isimlendirilmesi için zahiren şirk koşmamasına ve bununla bilinmemesi ile olduğunu artık anladın. Öyleyse onun usulü, onun sözlerini ve usulünü en iyi anlayan talebeleri tarafından sana zahir oldu. Eğer Şeyhin sözlerini anlamada onun talebelerinin sözlerini terk ederek kendi anladığına göre yorumlamaya devam edeceksen veya onun sözlerini anlamada onun hiçbir talebesine başvurmayıp kendi anlayışına göre yorumlayanlara tabi olacaksan, derim ki böyle kimseler hakkında Allâme Süleyman b. Sahman *rahimehullah’ın* ne dediğine kulak ver!

’’İmamın (Muhammed bin Abdulvahhab'ın) tekfir meselelerinde yapmış oldukları takrir ve izahları bilmeyen; bilakis insanlara nasıl hitap edeceklerini ve zaman ve hallere göre insanların İslam’da ki mertebelerini bilmediklerinden dolayı kendi şahsi görüşleri ve kıt anlayışları ile konuşan hocaların olduğunu beyan etmiştim. Ayrıca İnsanlara Şeyhulislam Muhammed b. Abdulvehhab’ın sözlerinin neyi kastettiğini ve ne üzere söylediğini anlamadan okuyan (aktaran) ve onun talebelerine başvurmayan cahil, ahmak, ilimden yoksun, meselelerin hakikati, ahkâmın

---

[54] Şeyh (rahimehullah)'ın kullandığı ifadelere dikkat et! Onun ve dedesinin saydığı şeylerin toplamıyla tevhid tam olur. Fakat tamın nefyi zorunlu olarak küllün yokluğunu gerektirmez. Kemalin veya lazımın yokluğu tamın mutlak varlığını kaldırır ama aslına zarar vermez diyor.
[55] Şeyh (rahimehullah)'ın saydığı kayıtların varlığıyla kişi hakiki muvahhid olur fakat zahiren kişinin muvahhid olarak bilinmesi zahiren şirk koşmamasına bağlıdır.
[56] Durerus Seniyye 2/202'den 211'e kadar muhtasar olarak

kaynakları hakkında hiçbir bilgileri olmayan (imama iftara atma). Ki bütün bunlar, alim olmayan ve Şeyhülislam sözleri hakkında herhangi bir hocanın (onun usulünü bilen talebelerinin) söylediklerini okumayan kimseler ile oraya çıkmamaktadır![57]

İkinci şüphe ise: Ebu Hanife'den gelen bir söz nedeni iledir. O da şudur: Ebu Bekr el-Hallal'dan: Muhenna'nın şöyle dediği aktarıldı: "İmam Ahmed'e şöyle sordum; 'Zimmet ehlinden olan bir Yahudi, Hristiyan ya da başka bir dinden olan birisi: "Ben Müslümanım ve Muhammed'de Nebi'dir" dese (hükmü nedir)?' İmam Ahmed dedi ki: "O Müslümandır ve ben onu (bunu söylediği için hükmî) İslâm ile mesul kılarım." Ve İmam Ahmed yine dedi ki: "Ebu Hanife'ye açıkçası şaşılır! Bana onun şöyle dediği ulaştı: '(Yukarıda zikri geçen kimse gibiler için) ben içerisinde bulunduğum küfürden teberrî ettim demeden Müslüman olmazmış. Bunu demediği sürece Müslüman sayılmazmış. Ve 'ben küfürden teberrî ettim' demediği sürece İslâm ile mesul kılınmazmış.''[58]

İddia sahipleri diyorlar ki: Bakın Ebu Hanife'nin bu sözü bizi destekliyor, biz de bugün Ebu Hanife gibi diyoruz ki: ''Bir kimsenin Lâ ilahe illallah demesi yeterli değildir, demokrasi dini gibi benzer dinlerden teberri ettiğini açıkça söylemeden ona İslam hükmü verilmez.''

Allah'ın yardımı ve fazlıyla buna cevap olarak derim ki: Bu görüşü Ebu Hanife'den -ki yukarıda nakilleri zikrettim- başka kim demiştir? Bu ümmet Ebu Hanife'nin mezhebinden mi ibaret? Evet! O, kadri büyük bir imamdır. -Allah, onun hatalarını bağışlasın- ancak onun usulü ile Ehli hadisin usulü aynı mıdır? Örneğin bir kimse dese ki: ''Ebu Hanife'nin mezhebine göre amel imandan bir cüz değildir dolayısıyla biri ömür boyu namaz da kılmasa, oruç ta tutmasa, hacca da gitmese bunların farziyetini inkar etmeği taktirde kafir değildir çünkü amel imandan bir cüz değildir.''

Peki, bu sözde selefi hadis ehli olduğunu iddia eden kimselerin yanında geçerlimi midir? Bilakis selefi ehli hadis ehli olarak ne deriz? Deriz ki:

---

[57] Minhac-u Ehli'l Hak, 14
[58] El-Cami'li-Ulumi-l İmami Ahmed, 4/172

’’Evet, Ebu Hanife’nin mezhebine göre böyledir fakat bu söz Ehli hadisin yanında merduttur ve reddedilmiştir. Ehli hadise göre bir kimse namazın farzını inkar etmese ama özürsüz terk etse kafirdir. Bilakis ehli hadisinin yanındaki ihtilaf bir vakti özürsüz terk eden mi kâfirdir? Yoksa tamamen terk eden mi kâfirdir şeklindedir! Böyle deriz değil mi? Dolayısıyla Ebu Hanife’nin ve Ashabının sözü Ehli hadise muvafakat ettiği yerde ancak geçerlidir. Sonra ayrıca siz, Ebu Hanife’nin bu görüşü hakkında Hanefi Fakihi Abdullah ibn Mahmud Mevsili'nin ne dediğini duydunuz mu? Bakın Mevsili ne diyor: "Eğer kişi: 'Ben Müslümanım' dese, Ebu Hanife ’’küfründen açıkça teberri etmediği (bize açık olmadığı) sürece (bu kişi için) Müslüman olmaz!’’ diyordu. Lakin sonra bu görüşten döndü ve dedi ki: 'Bu onun İslam'ındandır!"[59] Öyleyse Ebu Hanife’nin bu görüşünden döndüğü ashabının zikrettiği kavil ile açığa çıkmış oldu. Sonra ayrıca "bir kimsenin Lâ ilahe illallah demesi yeterli değildir, demokrasi dini gibi benzer dinlerden teberri ettiğini açıkça söylemeden ona İslam hükmü verilmez’’ diyerek akılları ve hevaları ile din tashih edenlere derim ki: Demokrasiden teberri etmek gerçekten ayrıt edici bir alamet midir? Bugün Türkiye’de niceleri -Hadis inkarcıları gibi, Cehmiler gibi- demokrasinin küfür olduğuna inanmakta ve ondan teberri etmektedir. İyi ama bu durumda demokrasiden teberri ayrıt edici bir özellik olmaktan çıkmış olur! Veya ayrıt edici özellik çocuğu küfür okullarına göndermemek midir? Yine bugün Türkiye’de niceleri -sofiler gibi, telefiler gibi- çocuklarını küfür okullarına göndermemektir. Peki ama bu durumda bu da ayrıt edici bir özellik olmaktan çıkmış olmuyor mu? Örnekleri çokca çoğaltabilirim, anacak bu iki örnek bile bu fasit ve sapkın görüşün batıl olduğunu anlamak için akıl sahiplerine yeter. Sonra ayrıca bu ayrıt edici özellikleri kim tam ve kamil olarak belirleyecek? Birine göre, savunma ayrıt edici bir özellik, başka birine göre ise kimlik kullanmamak ayrıt edici bir özellik, diğerine göre ise Maturidileri veya Eşarileri tekfir etmek ayrıt edici bir özellik vs vs. Bunu kim tam ve kamil olarak belirleyecek? Hikmet ve ilim sahibi olan

[59] El-İhtiyar li-Ta'lil-l Muhtar 4/150

Allah'ı ve onun dinini bu anlayıştan tenzih ederim, o kullarına akılları ile tashih edeceği bir din indirmemiştir.

Bu bab'da son olarak derim ki sakın ha şu yanlış anlaşılmasın! Ben demiyorum ki kimse Allah'tan başka ibadet edilenleri inkar/tekfir etmesin, eliyle küfürlerini izale etmesin çünkü Allah kalplere bakar, buğz etmeniz kâfidir, bırakın onların dini onların olsun, sizin dininiz de sizin olsun. Allah korusun, asla böyle bir şey demiyorum bundan Allah'a sığınırım. Aksine ben diyorum ki, bir kişi "la ilahe illallah" dediğinde şartları olan; ilim ile dürüstlükle, yakinle, hatta şirki terk ederek, boyun eğerek, gerektirdiği herşeyi kabul ederek ve sevgiyle söylese ama Allah'tan başka ibadet edilenleri yani tağutları inkar/tekfir etmese kıyamet günü kafirlerden bir kafir olarak dirilecektir çünkü O "la ilahe illallah'ı" tam ve kamil olarak yerine getirmemiştir. Yine dünyada bu kelimeyi söylese bununla beraber Kabe'nin örtüsüne yapışsa ancak bu kelimeyi söylemekle birlikte onu bozacak şirk veya küfür sözü ve fiili ondan sadır olsa müşriktir! kafirdir! İster alim olsun isterse cahil olsun fark etmez.

Ancak ben diyorum ki, küfrünü ve şirkini bilmediğin birinin hükmi olarak İslam'ına hükmetmek için Allah'ın şart koşmadığı bir şeyi şart koşamayız, ki ilk babda, başta İmam Şafii, İmam Ahmed, Buhari, Evzai, İbn Teymiyye, Necid uleması ve başka imamlardan gelen sahih ve sarih kaviller de-görüldüğü gibi hiç kimse bu şartı koşmamıştır. Biz, Kur'an'ın ve sünnetin sarih beyanı ve selefin de tefsirleri ile gördük ki manasını bilmese de Lâ ilahe illallah diyen ve küfrü bilinmeyen herkes dünyevi hükümler açısından tağutu inkâr etmiş kabul edilir. Kalbini Allah bilir. Çünkü lâ ilahe illallah tağutu inkâr etmeyi ihtiva eder.

Münafığın Tarifi Ve Kelime-i Şehadet'in Manasını Bilmeden Veya Kastetmeden Sadece Lafzen Söyleyen Kişiye Dünya'da Münafık Denileceği Babı

Münafık Lügatte: (Tarla faresi) yuvasına girmek; (bir kimse) olduğundan başka türlü görünmek" anlamındaki nifak mastarından türemiş bir sıfat olan münafık kelimesi "inanmadığı halde kendisini iman etmiş gösteren" kimse demektir. Kelimenin, "tarla faresinin bir tehlike anında kaçmasını sağlamak üzere yuvası için hazırladığı birden fazla çıkış noktasının birinden girip diğerinden çıkması" biçimindeki kök manasından hareketle münafık, "dinin bir kapısından girip diğerinden kaçan çifte şahsiyetli kimse" olarak da tanımlanmıştır.''[60]

Şeriatte münafık ise iki çeşittir: 1) Büyük nifak. 2) Küçük nifak. Bu ise tıpkı büyük şirk ve küçük şirk gibidir. Bu da şu demektir: Bir kimse büyük şirke düştüğünde sahibi müşrik olarak isimlendirilirken, küçük şirke düşen kimse müşrik olarak isimlendirilmez.

Büyük nifak ve küçük nifak hakkında İmam ibn Kayyım şöyle demiştir: ''Büyük nifak: Bu, cehennemde en alt tabakada ebedi olarak kalmaya sebep olan nifaktır. Bu nifak, bir kişinin Müslümanlara karşı zahiren Allah'a ve onun vahyi Kur'an'a inandığını ve İslam'ın hükümlerini kabul ettiğini söylemesi (küfrünün açığa çıkmaması) ancak, bununla birlikte bu kişinin kalbinde Allah'a ve İslam'a karşı bir inkâr ve küfür vardır. Küçük nifak ise: Bu, büyük nifak kadar tehlikeli olmamakla birlikte, yine de günahtır. Bu nifak, bir kişinin kalbinde inkâr ve küfür olmasa da, bazı İslami hükümlere uymamasıdır.''[61]

İmam ibn Receb ise şöyle demiştir: "Büyük nifak, kişinin zahiren Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe inandığını

---

[60] Râgıb el-İsfahânî, el-Müfredât, 562
[61] Medâricu's-Sâlikîn 1/376

göstermesidir. Ancak, bu kişi, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe inanmadığını kalbinde saklar (açığa çıkarmaz) Bu, tıpkı Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem'in* zamanındaki nifak gibidir. Allah Kur'an'da, bu tür münafıkların kâfir olduklarını haber vermiştir. Ve Onlar, cehennemin en alt tabakasında yer alacaklar."[62]

İmam Buhari Sahih'inde Edeb ve İman lafzıyla bir bab başlığı açmış Nebi *salllahu aleyhi ve sellem'in* şu buyruğunu nakletmiştir: "Münâfığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler. Söz verince sözünde durmaz. Kendisine bir şey emanet edilince ihanet eder."[63]

İmam ibn Teymiyye büyük ve küçük nifak hakkında şöyle der: "Büyük günah işlemek gibi sahih iman ile bağdaşmayan amelleri isleyen kimse Mü'min olarak isimlendirilmez. Aynı şekilde Münafık olarak da isimlendirilmez. Çünkü Münafık kalbinde küfrü gizlediği halde zâhirde Müslüman olandır. Bu gibi (zina, yalan vb.) nifak alametlerinin bulunduğu kimselere imanının artıp eksildiği Müslüman denilir.''[64]

Yine İmam ibn Teymiyye şöyle der: "Sahabe ve Tabiinin ittifak etmiştir ki, kim namaz, oruç ve hac gibi zahir mütevatir vaciplerin vacip olduğunu inkar ederse veyahut da fuhşiyat gibi zahir mütevatir haramların haramlığını inkar ederse veya kim et gibi zahir mütevatir mübahların bir kısmının helalliğini inkar ederse kafirdir, mürteddir, tövbeye davet edilir. Şayet tövbe etmezse öldürülür. Fakat bunları (haramların; haramlığını, helallerin; helalliğini gizlerse (açığa vurmasa) zındık ve münafık olur."[65] Şeyhulİslam'ın Mürted ve münafığın arasını nasıl ayırt ettiğine dikkat edin. Dedi ki "bunların helalliğini ve haramlığını inkar ederse kafirdir, mürteddir fakat bunları gizlerse münafıktır."

İmam Muhammed bin Abdulvahhab şöyle demiştir: "Akidedeki nifak altı çeşittir: Peygamber'i yalanlamak, Peygamber'in getirdiği bazı şeyleri yalanlamak, Peygamber'i sevmemek, Peygamber'in getirdiği bazı şeyleri

---

[62] Câmiu'l-Ulum ve'l-Hikem, 403
[63] Buhari iman 24, Edep 69
[64] Kitâbü'l-Îmân, 217/236 özetle
[65] Mecmu'u'l Fetâva, 11/405

sevmemek, Peygamber'in dininin zayıflamasından memnun olmak, Peygamber'in dininin zafer kazanmasına karşı olmak. Bu altı türden her biri kimde varsa, o cehennemin en alt tabakasındır."[66]

“Rasulullah insanların arasında otururken bir adam gelip onunla fısıldaştı. Kimse ne dediğini bilmiyordu. Ta ki Rasulullah açıkça söyleyinceye kadar.” Görüldü ki o adam münafıklardan bir adamı öldürme konusunda Rasulullah’tan izin istiyordu. Rasulullah açıktan konuşunca ona şöyle dedi: **‘’O, Allah’tan başka ilah olmadığına Muhammed’in Allah’ın Resulü olduğuna şahitlik etmiyor mu?’’ Adam dedi ki: ‘’Elbette, ancak şahadeti yoktur.’’ Rasulullah dedi ki: ‘’Namaz kılmıyor mu?’’ Dedi ki: ‘’Elbette, ancak namazı da yoktur.’’ Bunun üzerine Rasulullah buyurdu ki: ‘’İşte Allah-u Teala’nın bana dokunmayı yasakladığı kimseler onlardır.’’**[67]

Hadisin tefsiri hakkına İmam Şafii *rahimehullah* şöyle demiştir: “Rasulullah münafığı öldürmek üzere izin isteyen adama şunu haber vermiştir: Eğer Müslüman olduğunu gösteriyor (ve küfrü göstermiyorsa) Allah onu öldürmeyi yasaklamıştır. Bu hüküm de Allah’ın kitabına ve Rasulullah’ın sünnetine dünyevi hükümler açısından, imanın kalkan olması hususunda muvafıktır. Bununla beraber Allah, onların cehennemin en alt tabakasında olduklarını haber vermiştir.’’[68]

Allah *azze ve celle’nin*: **“Onların misali, bir ateş yakan insan gibidir. Ateş tam etrafını aydınlattığında Allah ışıklarını yok eder de onları karanlıklar içinde, hiçbir şeyi görmez bir halde bırakıverir.’’**[69] Buyruğunun tefsirinde Katade şöyle demiştir: “Muhakkak ki münafık lâ ilahe illallah sözünü söylemiştir. O da dünyada önünü aydınlatmış, buna bağlı olarak Müslümanlarla evlenebilmiş, Müslümanlarla beraber gazvelere katılmış, Müslümanlara varis olabilmiştir. Bu söz ile canını ve malını da koruma altına almıştır. Ölüm vakti geldiğinde ise bu haklar münafıktan çekip

[66] Mecmuatit Tevhid, 7
[67] Muvatta, 592
[68] Umm, 7/396
[69] Bakara Sures,17

alınmıştır. Çünkü bu sözün kalbinde bir aslı, ilminde ise bir hakikati yoktu."[70]

Ayetin tefsirinde Katade şöyle demiştir: "Münafık, kelime-i şehadet getirir. Ve bu söz onun dünyasını aydınlatır. Zira o, bu sözüyle Müslümanlarla evlenir, onlara mirasçı olur. Onlara karşı kanını ve malını korumuş olur. Fakat ölünce mü'minlerin erişecekleri nimetlerden mahrum kalır.[71]

Yine ayetin tefsirinde Dahhak şöyle demiştir: "Âyette zikredilen ve "Işık" kelimesinden maksat, onların, dilleriyle iman etmelerini söylemeleridir. O söz onlar için dünyada bir aydınlık ve bir ışıktır. "Karanlıklar" kelimesinden maksat, onların sapıklıkları ve İnkârcılıklarıdır.[72]

Allah'ın fazlıyla ve yardımıyla derim ki: Hiçbir telbise açık kapı bırakmayan bu sarih nasslar ve o nasslar hakkında imamlardan gelen tefsirler iki taifeye -hariciler ve cehmiler- karşı apaçık hüccettir. Birinci taifeye -hariciler- gelince: Allah, kitabında kesin bir ifade ile Münafıkların Kelime-i şehadeti gerçek manasını ile söylemediklerini bize haber vermiştir. Ancak buna rağmen dünyada -Kelime-i şahadeti bozacak bir şeyi izhar edene kadar- onların Müslüman ismini alacağını açıkça beyan etmiştir. Ancak ne var ki ehli hadisten çok mealci zındıklara benzeyen asrın haricileri, İslam'ın alametlerini izhar edip küfrü bize zahir olmayanlar hakkında Allah'ın apaçık hükmünü kabul etmeyip Allah'tan daha alim olduklarını iddia edercesine La İlahe İllallah sözünün ve İslam alametlerinin kişi hakkında İslam hükmünü vermeye yeterli gelmediğini iddia etmişlerdir. Bu sözlerden Allah'a sığınırız. Ayrıca onların bu anlayışına göre yeryüzünde münafık da yoktur. Çünkü onlar münafığın tarifinden de cahiller ve habersizlerdir. Onların yanında münafığın tarifi: ''Yalan söyleyen, ikiyüzlü olan, sözüne sadık olmayan vb. kimselerdir.'' Halbuki ayet, hadis ve selefin tefsirlerindeki münafığın tarifi bu değildir. Bu sadece münafıklıktan bazı alametlerdir ve bu alametlerin bulunduğu kimseye de münafık denilmez. Ancak münafıklıktan bir parça/pay onda var denir.

[70] Taberi, 1/339
[71] Taberi tefsiri
[72] Taberi tefsiri

Şeyhulislam ibn Teymiyye'nin dediği gibi: "Büyük günah işlemek gibi sahih iman ile bağdaşmayan amelleri isleyen kimse Mü'min olarak isimlendirilmez. Aynı şekilde Münafık olarak da isimlendirilmez. Çünkü Münafık, kalbinde küfrü gizlediği halde zahirde Müslüman olandır. Bu gibi (zina, yalan vb.) nifak alametlerinin bulunduğu kimselere imanının artıp eksildiği Müslüman denilir.''[73]

Ayet, hadis ve selefin tefsirlerinde -ki yukarıda açıkça geçtiği gibi- münafığın tarifi: -Kelime-i şehadetin manasını bilmeden ve kast etmeden dil ile söyleyip küfrü izhar etmeyen kimsedir. Nitekim İmam Muhammed bin Abdulvahhab akide de münafığın tarifi için şöyle demişti: "Akidedeki nifak altı çeşittir: Peygamber'i yalanlamak, Peygamber'in getirdiği bazı şeyleri yalanlamak, Peygamber'i sevmemek, Peygamber'in getirdiği bazı şeyleri sevmemek, Peygamber'in dininin zayıflamasından memnun olmak, Peygamber'in dininin zafer kazanmasına karşı olmak. Bu altı türden her biri kimde varsa, o cehennemin en alt tabakasındır."[74]

Peki, İmam Muhammed bin Abdulvehhab'ın zikrettiği şeyler kendisinde bulunan bir kişi La İlahe İllahı anlayarak veya manasını kastederek mi söylemiştir? El cevap bu mümkün değil zira La İlahe İllah'ın manasını tam ve kamil bir şekilde anlayan kimsede bu sapıklıklar bulunmaz. Ancak yine de İmam Muhammed bin Abdulvehhab bunları akidede ki nifak başlığı altınca zikretmiştir. Bu küfürleri zahire çıkaran kişiye ise ittifakla artık münafık denmez mürted, kafir olarak muamale edilir.

İkinci taifeye -cehmilere- gelince: Onların yanında münafığın tarifi ise: "bir kimse Kelime-i şahadeti bozacak bir sözü veya fiili apaçık izhar etse de, eğer namaz kılıyor ve dinin diğer şiarlarını yerini getiriyor ama bir ameli diğer ameli ile çelişiyor bir sözü diğer sözü ile çelişiyor ise o münafıktır.''

Bu da sapkınlığın ve cehaletin başka bir nevidir. Ki onlar bu sözleri ile küfrü açığa çıkan bugünün tağut yöneticilerini veya şirki açığa çıkan medyatik sofileri veya benzeri kimseleri münafık Müslüman olarak

[73] Kitâbü'l-Îmân, 217/236 özetle
[74] Mecmuatit Tevhid, 7

isimlendirmektedir. Halbuki ayet, hadis ve selefin tefsirlerinde açıktır ki, kim İslam'ı bozacak bir şey bize izhar edilirse, İmam Ahmed'in dediği gibi: "Tıpkı Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem'in* dönemindeki münafıkların misalinde olduğu gibi, Kim küfrünü açığa vuracak olursa öldürülür.''[75] Yani ona artık münafık denmez ona kafir ve mürted olarak itibar edilir.

Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin -Necid davetinin büyük imamlarından Allâme Şeyh Abdullatif ibn Abdurahman ibn Hasan ibn Muhammed ibn Abdulvahhab *rahimahullah'ın* şu sözlerine kulak ver: "Nice ümmetler şer'i isimlerin (İslam, şirk, iman, küfür, fasık, münafık vb. gibi) hadlerini sınırlarını ve hakikatleri doğru tanımlayamadıklarından ötürü helak olmuştur. Ve nice ümmetler de bu sebepten hatalara, yanlışlara ve şüphelere düşmüştür.''[76]

[75] Tabakat'ul Hanebile, 2/340
[76] Minhâcu't-Te'sîs 412

Şer'i İsimlerin (Müslüman, Müşrik, Kafir, Münafık, Fasık, Bid'atçı, vb.) Mutlak Olduğu, Zaman Ve Mekanın Değişmesi İle Bir Kimseye Itlak Edilmesinin Değişmeyeceği Babı

Allah azze ve celle şöyle buyurmaktadır: **"...Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim...''**[77]

Müfessir Ebu Muzaffer es-Sem'ani *rahimehullah*, şöyle der: "Kendisine indirilen ve tebliğ etmesi emredilen hususlardan biri de tevhid konusu ve beyanıdır. Ayrıca Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* dinin emirlerine, usullerine, İslam şiarlarına (alametlerine) ve fasıllarına dair her şeyi tam ve kâmil şekilde açıklamış ve tebliğ etmediği de hiçbir şey kalmamıştır. Beyanına ihtiyaç anında açıklamayı sonraya ertelememiştir. Zira beyanı ertelemiş olsaydı yapamayacakları bir şeyi onlara yüklemiş olurdu."[78]

İmam ibn Recep el-Hanbeli *rahimehullah*, şöyle demiştir: "Bu mesele -İslam, iman, küfür ve nifak- azim meselelerdendir. Çünkü saadet veya bedbahtlığı, cennet veya cehennemi hak etmeyi bu isimlere bağlamıştır. Bu isimlerin müsemmalarındaki (kişinin ne zaman bu isimleri alacağındaki) ihtilaf bu ümmette vuku bulan ilk ihtilaftır. Ki bu ihtilaf Sahâbe ile Hariciler arasında (haricilerin sahabeye karşı) olan ihtilafıdır."[79]

İmam Mervizi *rahimehullah* şöyle der: "Nasih ve mensuh ancak Rasulullah'tan öğrenilir. Şaz ve maruf yine Rasulullah'tan bilinir. Terk edilen ve alınan da Rasulullah'tan gelendir." [80]

Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- dikkatli oku İmam Muzaffer es-Sem'ani ne diyor? 'Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* dinin emirlerine, usullerine, İslam

---

[77] Mâid/3
[78] El-İntisar li Ashabi'l Hadis, 105
[79] Câmiu'l ulûm ve'l hikem, 66
[80] Tazim-u Kadri's Salat, 2/658

şiarlarına (alametlerine) ve fasıllarına dair her şeyi tam ve kamil şekilde açıklamış ve tebliğ etmediği de hiçbir şey kalmamıştır.’’

Peki, kâmil sıfat ne demek? Kamil sıfatı: Her zamanı ve her mekanı kapsayan bir an ve bir saniye noksanlığı söz konusu olmayan sıfattır. Ki değil zaman, mekan ve saat; bir saniye nakıslığı söz konusu olursa kamil sıfatı hiçbir şeye izafe edilemez. Örnegin: Zeyt’te لبصر yani görme sıfatı vardır. Bu sıfat Allah *azze ve celle’de* de vardır. Ancak Zeyt’te ki bu لبصر yani görme sıfatı kamil değildir çünkü bir saniyede olsa -uyurken veya göz açıp kapatırken- nakıslığı söz konusudur. Ama Allah *azze ve celle* için bu söz konusu değildir, onun لبصر yani görme sıfatı kamildir her an, her saniye, her mekanda, her zamanda: görendir, bir salise bile eksik olduğunu söylemek veya söylemesede buna iltizam edecek şekilde amel etmek şekşiz küfürdür!

Peki dinin emirlerine, usullerine, İslam şiarlarına (alametlerine) ve fasıllarına dair her şeyi tam ve kamil şekilde açıklayan ve hatta nasıl taharet alacaklarını da öğreten bir Peygamber’e *sallallahu aleyhi ve sellem* muhalefet ederek bugün İslam alametlerinin değişeceğini iddia etmek ondan bu hususta -velev ki dili ile ben böyle demiyorum dese de-kamil sıfatını ondan nefyetmek değil midir? Bakın bu hususta Şeyhülislam İbn Teymiyye *rahimehullah* ne diyor: “Bütün alimler şu hususta ittifak etmiştir: Rasulullah’ı kamil görmemek küfürdür ve kişinin kanını helal kılar. Alimler arasındaki ihtilaf böyle birinin tövbesinin alınıp alınmayacağını konusundadır. Bu konuda (dini kamil bir şekilde açıkladığı konusunda) Peygamberi ayıplamak ve küçük görmek kastına sahip olan ile olmayan arasında hiçbir fark yoktur. [81]

[81] Es-Sarim’ul Meslul, 3/982

Meçhulu’l-hal, Mesturu’l-hal, Ma'lum'ul-Hal Kimdir Bab'ı

Meçhulu’l-Hal hakkında İmam ibnu’s-Salah *rahimehullah* şöyle der: "İslam'ı veya Küfrü zahiren ve batinen meçhul/bilinmeyen kimsedir.’’

Mesturu'l-Hal hakkında ise şöyle der: "Zahiren adil (yani Müslüman) olan ama batini adaleti (yani cehmiyye midir?, murcie midir?, harici midir?, şirk ehlinden veya vb. kimselerden midir?) bilinmeyen kimsedir.’’[82]

Ma'lum'ul-Hal ise: Zahiren Müslüm olan ve batini adaleti de (bid'at ehlinden şirk ehlinden olmadığı) bilinen veya zahiren kâfir olan kimsedir.

İmam Şemsuddin ez-Zerkeşi *rahimehullah’da* Mesturu’l-hal için aynısını demiştir: "İslam’ı bilinen ama hali meçhul (yani cehmiyye midir?, murcie midir?, harici midir?, şirk ehlinden veya vb. kimselerden midir?) kimsedir.’’[83]

Ey fırka-i nâciye’den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- bu konu ile ilgili imamların sözlerini nakletmeden önce sana iki nasihatte bulunacağım. Birincisi: Meçhulu’l-Hal, Mesturu'l-Hal ve Ma'lum'ul-Hal ile ilgili imamlardan gelen tarifi iyi oku ve iyi fehmetmeye çalış! Zira batıl ve sapkın görüşlerin nazil olmasının nedeni bu babta imamlardan gelen rivayetlerin Meçhulu’l-Hal ile ilgili mi? Mesturu'l-Hal ile ilgili mi? Yoksa Ma'lum'ul-Hal ile ilgili mi? Olduğunu doğru zapt edememekten kaynaklanmaktadır.

İkincisi: Bu risaleyi yazmamdaki amaç ve muhaliflerimiz ile ihtilaf ettiğimiz nokta; Ma'lum'ul-Hal yani -Namaz kılan ama aynı zamanda da Allah’ın indirdiği ile hükmetmeyen yöneticiler, Namaz kılan ama aynı zamanda da din ile alay eden muayyen kişiler, Namaz kılan ama aynı zamanda da kabirlere tapan muayyen kişiler, Namaz kılan ama aynı zamanda da

[82] Ulumu’l-Hadisi l’ibni’s-Salah, 111,112,113
[83] Şerhu’z-Zerkeşi ala Muhtasari’l-Hiraki, 7/262

tağutlara elleri ile dilleri ile veya canları ile yardım eden veya vb. sarih şirk ve küfür fiillerini işleyen- muayyen kişiler hakkında değildir. Bilakis biz, böylelerinin bırak namazı kılmalarını Kabe'nin örtüsüne yapışsalar da kafir olduklarından -alim olsun cahil olsun fark etmez- şüphe etmiyoruz. Dolayısıyla konumuz Ma'lum'ul-Hal'deki kimselerin namazı değil. Konumuz Meçhulu'l-Hal, ki sana bir iki satır önce nasihat ettim ki bu hallerin tarifini iyi fehmet ki, bu konuda hataya ve sapkınlığa düşme!

Meçhulu'l-Hal hakkında imamların sözlerine gelince: İbn Hâni en-Nisaburi dedi ki: "İmam Ahmed bin Hanbel'e, boğulmuş halde bulunan ancak Hristiyan ve Yahudilerin arasında yaşayan Müslüman mı, Hristiyan mı? Yahudi mi? Olduğu bilinmeyen zatın cenaze namazının kılınıp kılınmayacağını sordum. Dedi ki: ''Üzerinde kına izi var mı?'' Ona dedim ki: ''Her boğulmuş olanın üzerinde kına izi bulunmaz.'' Dedi ki: O halde bu konuda doğru araştırılır. Eğer namaz kılan biri ise (cenaze namazı kılınır) Müslümanların kabrine defnedilir.''[84]

Yine İmam Ahmed bin Hanbel şöyle demiştir: "Bana Mansur b. Velid anlattı, dedi ki: Bize Ali b. Said anlattı, Ebu Abdullah'tan (yani imam Ahmet'ten) şunu işitmiştir. Bir adam, İmam Ahmed'e küfür topraklarında kafası kesilmiş bir halde ölü bulunan ve Müslümanlardan mı yoksa kâfirler-den mi? Olduğu bilinmeyen birini sordu. İmam dedi ki: "Sünnet (yani erkeklik organındaki sünnet) ve elbise ile ne olduğuna hüküm verilir.'' Adam dedi ki: "Eğer hiçbiri bilinmezse?'' İmam dedi ki: "Namazı kılınmaz." Denildi ki: "Aynı hal üzere İslam topraklarında bulunursa?'' Dedi ki: Yıkanır ve namazı kılınır.'' [85]

Hanbeli Mezhebinin büyük İmamı ibn Müflih'de ashabın görüşünü şu şekilde nakletmiştir: "Bir kâfirin namaz ile Müslüman olması hakkında… O usullerde alametin bir hükmü olduğu sabit olmuştur. Çünkü bizler bir adamın üzerinde papaz kuşağı yahut aselî (bir tür kemer) görecek olursak zahiren küfrüne hükmederiz.'' Ardından İmam Ahmed'in harp diyarında

---

[84] Mesail İmam Ahmed b. Hanbel bi rivayeti İbn Hâni, 914
[85] Ehlü'l Milel Ve'r Ridde Ve'z Zenadika, 619)

öldürülmüş olarak bulunan kimse hakkındaki sözünü nakletmiştir: “Onun ne olduğuna sünnet ve elbise ile istidlal edilir. Dedi ki: ‘’İslam ve küfür hükmünü verme babında bu tür yerlerde alametin bir hükmü olduğu sabit olmuştur.”[86]

Yine İmam Ahmed’e "Bir adam sakalı kınalı ve sünnetsiniz olarak küfür diyarında ölü bulunursa durumu ne olur?’’ sorusunu sorunca İmam Ahmed böyle bir kişinin namazı kılınır demiştir. Dedim ki: “Sakalı kınasız, sünnetsiz bir ölü bulunursa?’’ Dedi ki Gömülür ancak namazının kılınmaz.’’[87]

Hadis ehlinin büyüklerinden küçük Malik sıfatı ile sıfatlanmış İmam Ebu Zeyd el-Kayravani “Meçhulu’l-Hal” meselesini nakletmiş ardından ve şöyle demiştir: ’’Kına veya herhangi bir sünnet alametlerin küfür beldesinde İslam yahut küfür hususunda hali meçhul olan zat hakkında hüküm vermede etkilidir. [88]

Medine’de İmam Malik’in sözlerinden sonra Maliki mezhebinde tek otorite gösterilen Hadis ehlinin büyüklerinden İmam İbn Vehb şöyle demiştir: "Kafirlerin boş bir arazisinde bulunup Müslüman mı? Hristiyan mı? olduğu bilinmeyen kişi hakkında sorulunca şöyle demiştir: ‘’Elbise üzerinden erkeklik organı üzerinde elini gezdirsin. Eğer sünnetli ise yıkanır ve namazı kılınır. Şayet sünnetli değilse sadece gömülür.’’[89]

Yine Maliki Fakihi İmam İbn Sahnun şöyle demiştir: "Denizin kıyıya vurduğu bir kavim için herhangi bir alamete bakılır ve onlarla hüküm verilir."[90]

Yine Maliki Fakihi İmam Eşheb dedi ki: "Kafirlerin diyarlarında Müslüman mı kafir mi olduğu bilinmeyen bir adam ‘Yıkanmaz ve namazı kılınmaz.

[86] Kitabu’l İkna, 10/191
[87] Bedaiü’l Fevaid, 4/1393
[88] En-Nevadir Ve’z Ziyadat 1/608
[89] En-Nevadir Ve’z Ziyadat, 1/609
[90] En-Nevadir Ve’z Ziyadat, 1/610

Ancak üzerindeki giysiler İslam'a ait ise veya kına ve başka alametler var ise cenaze namazı kılınır ona göre niyet edilir.'' [91]

Büyük Şafii fakihi İmam ibn Manzur şöyle demiştir: "Şayet bize meçhul'ul halde bir kimse gelir ve ''ben Müslüman'ım derse'' biz ondan (Müslüman olarak) kabul ederiz. Ve bir şey demese de onun İslam'ına hükmedilir."[92]

Şafii fakihi İmam Hattabi şöyle demiştir: "Şayet bize meçhul'ul halde bir kimse gelir, küfür mü iman mı ehli olduğu bilinmez ise ve eğer o adam derse ki '' ben Müslüman'ım'' biz onu (Müslüman olarak) kabul ederiz ta ki bunun aksine bir hilaf bize izhar edinceye kadar."[93]

İmam ibnul Esir şöyle demiştir: ''Şayet bize meçhul'ul halde bir kimse gelirse biz onun imanını veya küfrünü bilmez isek ve o (adam) da ben Müslüman'ım derse onu (Müslüman olarak) Kabul ederiz. Bir şey demese de onun İslam'ına hükmederiz."[94]

Şeyhulislam Muhammed bin Abdulvehhab şöyle demiştir: "Kim Müslüman olduğunu izhar ederse ve onun da İslam'ı bozan bir amel işlediğini zannı galip ile bilirsek, zanna bağlı olarak onu tekfir etmeyiz. Çünkü yakin zan ile iptal olmaz. Yine küfrünü bilmediğimiz bir kimseyi, kendisinden anlatılan, bizim de tahkik etmediğimiz bir sebep dolayısıyla tekfir etmeyiz.[95]

Hadis ehlinin büyüklerinden İmam San'ani şöyle demiştir: "Küfrü veya imanı bilinmeyen birisi bize geldiğinde o derse ki "ben Müslümanım" ve üzerinde İslam'a dair bir şey bir şey taşımıyorsa bile onun ilk sözü (yani ben Müslümanım dediği) kabul edilir.''[96]

SubhanAllah! İmamların hiçbir telbise mahal vermeyecek bu sözleri asrın haricilerinin belini kırmaktadır. Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- sana düşen hidayet imamlarının sözlerini, onlara sorulan soruları, soru sorulan vakayı iyi

---

[91] En-Nevadir Ve'z Ziyadat, 1/611
[92] İbn Manzur Kitabu Lisanu'l Arab 13/25
[93] Me'âlimü's-Sünen, 1/223
[94] İbnü'l Esîr Kitabu'n Nihâye, 1/70
[95] Müellefat, Muhammed b. Abdulvehhab, 7/24
[96] İmam San'anî, Kitabu't Tahbîr, 1/164

okumandır. Kimine kafirlerin boş bir arazisinde bulunan, kimine kafirlerin diyarlarında bulunan, kimine de küfür topraklarında bulunan Meçhulu'l-Hal kimse hakkında soru sorulmuş, Onlar -Allah onlara çokça rahmet etsin- bırak küfür ve şirk diyarında namazı İslam alameti görmemeyi -ki Meçhulu'l-Hal kimse namaz kıldığında onların yanında İslam hükmü vermek vacip idi- kına, sünnet (erkeklik organı) ve sünnet elbisesi gibi alametler üzerinden İslam hükmü vermişler. SubhanAllah! Bir bu imamların sözlerine bak birde bugün iddia edilen fasit ve sapkın sözlere! Bu sapkın yoldan Allah'a sığınırız.

Peki, denilirse ki imamlardan bunca sarih kavil var iken muasır hariciler bu görüşlerini (küfür şirk diyarında Meçhulu'l-Hal kimse için de namaz İslam alameti değildir) nerden getiriyorlar? Cevap olarak derim ki: Kur'an'ı ve sünneti anlamada selefin tefsirlerini terk ederek akılları ile ihdas ettikleri tefsirlere yönelenler şu dört nakil ile bunu iddia etmektedir:

Birinci: İmam İbn Kudame şöyle der: ''Bir ölü bulunur, Müslüman mı yoksa kâfir mi? Olduğu bilinmezse sünnet, elbisesi, kına gibi alametlere bakılır. Üzerinde bunlardan bir alamet yoksa ve İslam diyarında ise yıkanır ve namazı kılınır. Küfür diyarında ise yıkanmaz ve namazı kılınmaz. Ahmet'te bu şekilde belirtmiştir. Çünkü bir diyarda yaşayan kimsede asıl olan o diyarın ehlinden olmasıdır.."[97]

İkincisi: İmam İbn Recep el-Hanbeli şöyle demiştir: "İslam diyarında dini bilinmeyen bir ölü bulunacak olursa; şayet üzerinde İslam'a yahut küfre ait bir alamet bulunmaz ise yahut hem İslam hem de küfür alametleri bulunacak olursa namazı kılınır. Bu şekilde belirtmiştir. Üzerinde yalnız küfür alametleri bulunursa ashaptan bazıları şöyle demişlerdir: ''Namazı kılınır.'' Ancak Ahmet'ten aktarılan namazı kılınmadan defnedileceğidir. Bu da ''asıl'' ve ''zahirin'' birbiriyle çelişmesi hususuna raci olur/döner. Çünkü İslam diyarı ehlinde asıl olan İslam'dır. Bunda ise zahir olan küfürdür...''[98]

[97] El-Muğni, 3/478
[98] Takrirü'l Kavaid ve Tahrirü'l Fevaid, 3/149

Üçüncüsü: İmam Sarahsi şöyle demiştir: ''Şayet Müslüman mı? kâfir mi? olduğu bilinmeyen bir ölü bulunur ise ve ölü de Darül İslam'ın ehlinin olduğu bir köyde bulunur ise zahir olan şudur ki: O, Müslümandır. Dolayısıyla yıkanır ve onun cenazesi kılınır ancak şirk ehlinin köylerinden bir köyde olursa zahir olan şudur ki: O, onlardandır ve onun cenazesi de kılınmaz...''[99]

Dördüncüsü: İmam Ahmed şöyle demiştir: İmam Ahmed bin Hanbel'e soruldu: "Bir yoldan geçerken ikame işitsem namazı kılmam için ne dersin?" Dedi ki: "Ben (önceden) müsamahalı idim. Ancak bidatler çoğaldı ise akidesini bildiğinden başkasının arkasında namaz kılma.''[100]

Muasır hariciler işte bu dört kavle dayanarak diyorlar ki: ''Bakın! Hanbeli ulemasının büyük alimi İbn Kudame ve İbn Recep, Hanefi ulemasının büyük alimi Sarahsi'de ''Küfür diyarında yaşayan kimsede asıl olan küfürdür'' diyor. Dolayısıyla oralarda yaşayanlar insanlar o Dar'ın hükmüne dahil olur ta ki "Meçhulu'l-Hal" kimsenin tağutlardan teberri ettiği bize zahir olana kadar da İslam hükmü vermeyiz. Ayrıca evet! İmam Ahmed önceden "Meçhulu'l-Hal" olan kimse Dar'ul Küfürde de namaz kılsa ona Müslüman hükmü verilir diyordu ancak kendi - "Ben (önceden) müsamahalı idim ancak bidatler çoğaldı ise akidesini bildiğinden başkasının arkasında namaz kılma.'' ifadesi ile açık ki bu görüşünden dönmüş ve artık namazı İslam alameti görmemiştir.

Allah'ın yardımı ve fazlıyla bunlara cevap olarak derim ki: Bu nakilleri iyi oku! Zira ekser bu dört kavil üzerinden sapkın görüşler ortaya atılmakta ve nakillerin devamı kesilerek/kırpılarak nakledilmektedir.

Birincisi şüpheye -İmam İbn Kudame'den nakledilen- gelince: Nakledilmeyen kavlin devamında diyor ki: ''(Küfür diyarında yaşayanın) Hilafına bir delil bulunması müstesna o diyarın hükümleri onun için de geçerli olur."[101]

---

[99] el-Mebsut, 2/54-55
[100] Tabakat'ul-Hanabile1/5
[101] El-Muğni, 3/478

İkinci şüpheye -İmam İbn Recep el-Hanbeli'den nakledilen- gelince: Nakledilmeyen kavlin devamında diyor ki: '' Şayet ölü küfür diyarında olsaydı; eğer üzerinde İslam alametlerin herhangi biri bulunursa namazı kılınır, eğer bir alamet yoksa kılınmaz.''[102]

Üçüncü şüpheye -İmam Sarahsi'den nakledilen- gelince: Nakledilmeyen kavlin devamında diyor ki: ''Ancak o kişinin (Küfür diyarında yaşayanın) üzerinde Müslümanlara has bir sima (sakal, sünnet olması ve sünnet elbisesi) olması müstesna işte bu halde yıkanır ve cenaze namazı kılınır.''[103]

Allah'ın yardımı ve fazlıyla derim ki, ister ibn Kudame'nin, ister İbn Receb'in, isterse Sarahsi'nin bu sözleri asrın haricilerinin lehine değil aleyhine delildir. Zira kesilen ve kırpılan kavillerin devamında üç imam da: ''Küfür diyarında yaşayanın hilafına bir delil, İslam alametlerinden herhangi biri ve Müslümanlara has bir sima bulunması müstesna", gibi sözler ile konuyu kayıtlamışlar ve onun Müslüman olduğuna hükmedilir demişlerdir.

Bir meselenin tahsis edilip kayıtlanmasına açık bir örnek vererek konuyu iyice anlaşılır hale getireyim.

Bir hükmün kayıtlanması şöyledir: İbn Abbas *radiyallahu anh*, Nebi *sallahu aleyhi ve sellem'den* söyle nakletti: **"Allah katında şu günlerde -yani zilhiccenin ilk on gününde- işlenecek salih amelden daha sevimli bir amel yoktur."** (Bunun üzerine Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*): **Evet, Allah yolunda cihat etmekten de. Ancak! malı ve canı ile cihada çıkıp bunlardan hiçbiri ile geri dönemeyen (ve şehid olan) adam müstesna" buyurdu.**[104]

Hadiste açıkça görüldüğü gibi Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kendisine sorulan soruda genel bir ifade kullanıyor ardından bunu muayyen bir kavil ile tahsis ederek kayıtlıyor.

---

[102] Takrirü'l Kavaid ve Tahrirü'l Fevaid, 3/149
[103] el-Mebsut, 2/54-55
[104] Sahih-i Buhari, 969

El mühim ister Şafii, ister Maliki, ister Hanbeli isterse de Hanefi Uleması olsun hiç kimse namazın küfür diyarında İslam alameti olup olmadığını konuşmayı bırak bilakis sakal, sünnet olması (erkeklik organı), sünnet elbisesi, kına gibi alametler üzerinden veya ''ben Müslümanım'' Diyen kimsenin bu sözü üzerinden "Meçhulu'l-Hal" olan kimseye İslam hükmü vermişlerdir.

Hatta bu noktada Hanefi Ulemasının büyüklerinden Ebubekr Bin Mesud El Kasani de icma nakletmiştir ki Kasani icma nakletme ve icma iddia etme konusunda en titiz ve en katı olarak bilinen birisidir. Zira iddia sahipleri diyor ki: ''Sadece Hanbelilerden, Malikilerden ve İbn Teymiyye'den icma nakli getiriyorsunuz fakat Hanefiler buna muhalefet etmiş demek ki alametler meselesinde icma yok.''

Yukarıda alametler konusunda Sarahsi'nin nakledilmeyen sözünün devamını naklettiğim söz sarih. Şimdi bakalım Hanefiler de bu konuda icma nakllediyor mu etmiyor mu?!

Kasani diyor ki: ''Şayet öldürülmüş birisi şu darlarda bulunursa:

1) Darül İslam: Üzerinde Müslümanlara has bir özellik var ise yıkanır ve cenaze namazı kılınır, Müslüman mezarlığına defnedilir ve zahiren o Müslümandır. Ancak onda Müslümanlara has bir özellik olmaz ise bu konuda iki rivayet vardır sahih olanı ise yıkanır ve cenaze namazı kılınır Müslümanların mezarlığına defnedilir. Bunun nedeni ise delalet eden bir karine ile olması yani onun yaşadığı yerin Dar'ul İslam olmasından dolayıdır.

2) Darül Harb/Darul Küfürde bulunur ise: Şayet onda Müslümanlara has bir sima (sakal, sünnet olması, kına ve sünnet elbisesi) bulunur ise yıkanır ve cenaze namazı kılınır ve böyle birisi icma ile Müslümanların mezarlığına defnolunur. Şayet bir Müslümana ait hiçbir sima (sakal, sünnet olması, kına ve sünnet elbisesi) veya namaz ondan bilinmez ise Müslümanların mezarlığına gömülmez. Ancak netice şudur: Kişi ile kişinin bulunduğu Dar'ı cem etmek (yani dara nispet etmez) diye bir durum söz konusu değildir

aksine icma ile sadece zahirî bir sima (sakal, sünnet olması, kına ve sünnet elbisesi) ile bile ile emel edilir.[105] Hanefilerde bu babta icma nakledivor muymuş?!

Dördüncü şüpheye -İmam Ahmed'den nakledilen- gelince: "Ben (önceden) müsamahalı idim. Ancak bidatler çoğaldı ise akidesini bildiğinden başkasının arkasında namaz kılma.''[106] Bu kavli, İmam Ahmed bu görüşünden dönmüş ve artık namazı İslam alameti görmemiştir şeklinde asrın haricilerinden başka kim yorumlamıştır? Hiç kimse!

Bilakis Hanbeli ulamasının büyüklerinden, -İmam Ahmed'in kavillerini en iyi bilenlerden, Ebû Bekir el-Merrûzî, İmam Ahmed'in iki oğlu Sâlih ve Abdullah ile okumuş olan- İmam Hallal bu sözü naklettikten sonra diyor ki: "Bu sözü (İmam Ahmed'in sözü) istihbâb (Müstehap)[107] kabilindendir. Tanımadığının arkasında kılınan namaz sahihtir ve mezhepten de bu sadır olmuştur."[108]

Allah'ın fazlıyla ve yardımıyla derim ki: bu sarih kaviller asrın haricilerinin belini kırmıştır. Onlar, hadis ehlinin değil, ataları olan haricilerin yoluna üzeredir. Nitekim Ubade b. Kurs el-Leysi'den rivayet edildiğine göre: "Kendisi gazveden dönmüş ve Ahvaz'da bir yerde elbise satıyordu. Ezan okunduğunu duydu ve oradaki (mescide) doğru yöneldi. Bir de baktı ki Harura (Haricilerin) ehlinin beldesiymiş. Hariciler ki: 'Sen kimsin?' Dedi ki: ''Sizin kardeşiniz (ki namaz kılmaya geldim)'' Dediler ki: ''Sen ancak şeytanın kardeşisin.'' Onu (tekfir edip) öldürmek isteyince dedi ki: ''Siz, Rasulullah'ın benden kabul ettiğini kabul etmez misiniz? Ben müşrik olduğum halde onun yanına geldim ve Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in onun Resulü olduğuna şahitlik ettim. O da beni serbest bıraktı. Buna rağmen hariciler onu öldürdüler.''[109]

---

[105] Bada'i' Al-Sana'i, 1/303-304
[106] Tabakat'ul-Hanabile1/5
[107] Yani zahiren Müslüman olanın arkasında namaz sahihtir. Bunun için onun batıni halini bilmek şart değildir. Ancak şirk ve bidatler çoğaldığı zamanlarda bazı âlimler bu şirk ve bidatlerden teberi ettiklerini bildikleri kişilerin arkasında namaz kılmayı tercih etmişlerdir.
[108] El İnsaf Fi Marifetir Racih Minel Hilaf, 4/362
[109] Tarih-i Kebir, Buhari, 6/93

SubhanAllah! Muasır ateşin köpeklerinin üzerinde olduğu yolda tıpkı bu rivayetteki ataların yolu gibidir.

Müslüman Olduğunu İddia Eden Şirk Toplumunda Namaz İslam Alameti Değildir, Toplumda Şirkin Yaygın Olması, Tanımadığımız Kimselerinde Tekfirini Gerektirir Şüphesi Babı

Ey fırka-i nâciye'den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin- bu konu ile ilgili gelecek rivayetleri titizlikle oku! Zira göreceksin ki, -ister halkta olsun isterse devletlerde olsun- bu asırdan önce de şirk ve küfür fiilleri -ister halkta olsun isterse devletlerde olsun- yayılmış, ancak o dönemde yaşayan hiçbir imam ''artık burada şirk ve küfür yayıldığı için namaz, şehadet İslam alameti değildir veya bu şirk toplumunda yaşayanlarda onlardandır, ta ki o şirkten teberri ettiği bize zahir olana kadar'' gibi bir söz söylemiş midir?

Karmatîlerin şirk ve küfürleri: Namaz, cuma hariç, güneşin doğuşundan önce ve batışından sonra olmak üzere kılınan ikişer rek'attan ibarettir. Namaz kılan kimse her rekatta Ahmed b. Muhammed b. Hanefiyye'ye nâzil olduğuna inanılan İstiftâh sûresini okur, oruç sadece Nevruz ve Mihrican günlerinde olmak üzere yılda iki gün tutulur, cünüplük sebebiyle gusledilmez bu nesh olunmuştur sadece namaz abdesti gibi abdest alınır, içki helâldir ve Ali radiyallahu anh'ı ilahtır (haşa).[110]

Şeyhulislam Muhammed bin Abdulvahhab Karmatîler hakkında şöyle der: ''Onlar, İslâm şeriatına muhalefetlerini ve şirklerini açıkça ortaya koydular dolayısıyla da ilim ehli onların kafir olduklarında icma etmiştir."[111]

Büveyhivler Devletinin Şirk ve Küfürleri:[112] Büveyhivler de tıpkı Karmatîler gibidir. Şirk ve küfür sapkınlığında fazlası vardır eksiği yoktur. Hatta Şeyh Abdurrahman bin Hasan şöyle der: "Ameli, tevhitten yani istenen

[110] İbnü'l-Esîr, 7/447-448 özetle
[111] Kitabul Hakaiki Fit Tevhid, 13
[112] Detaylı bilgi için İbn Esire bakınız.

kastedilen (Uluhiyet, Rububiyet, İsim ve Sıfatta birlememek) tevhitten sapmaya gelince bu Büveyhoğulları'nın doğuda kurdukları devlet ile başladı.[113]

Yine Abdurrahman bin Hasan şöyle der: Ehl-i Beyt ve diğer kimselerin kabirlerinde yapılan taşkınlıklar nedeniyle üçüncü asırdan sonra cehalet musibeti iyice insanlar arasında umumlaştı. Kabirler üzerine mescitler ve anıtmezarlar yapıldı ve bu iş iyice yayıldı ve Tevhidi ihlal eden şirk fitnesi büyüdü. [114]

Tatarların Küfür ve Şirkleri: İmam ibn Teymiyye'de şöyle der: "Tatarlar ve diğer (milletlerden) birçok insan İslâm'a girdi. Ancak onlar kendilerinin saygı gösterip tapındıkları keçe ve benzeri şeylerden yapılmış putları vardı. Tatarlar "Yesak" adı verilen yasama konusunda, Badiye ehli ve diğer kabileler de örf ve adetlerde ilk defa şirki ihdas edenlerdi.[115]

İmam ibn Kesir ise şöyle der: . ''Tatarların geneli namaz, zekât, hac gibi farz olan ibadetleri eda etmiyor ve aralarında Allah'ın hükmü ile hükmetmiyorlardı. Aksine bazen İslam'a uyan bazen de ters düşen kendi kanunlarıyla hükmediyorlardı.''[116]

Allah'ın fazlıyla ve yardımıyla derim ki: bu asırda zahir olan tüm şirk ve küfür filleri üçüncü asırdan sonra insanların içinde yayılmıştır. Allah'ın indirdikleri ile hükmetmeyi terk etmekten tut -ki birisi şöyle diye bilir: ''Büveyhivler beşeri kanunlarla hükmetmemiş sadece hükmü terk etmişlerdir dolayısıyla aynı şey değildir'' Derim ki bu sapık Cehmiyye'nin sözüdür. Hükmü uygulamayı tamamen terk etmek ile başka bir hüküm ile hükmetmek arasında hiçbir fark yoktur hatta Murcielerden bir grup bile bunun küfür olduğunu çünkü ''hükmü tamamen terk etmesinin helal saydığına delalet ettiğini bundan dolayı da kafir olurlar'' demişlerdir. Sonra yine içkiyi helal görmüşler ve Ali *radiyallahu anh'ı* ilah olduğuna şahitlik etmişlerdir (haşa).

---

[113] Ed Düre rerus Seniyye 9/144-188
[114] Kurratu Uyûni'l Muvahhidîn, 45
[115] Ehnâî'ye Reddiye, 95
[116] el-Bidâye ve'n-Nihâye, 9/28-505

Veya ibn Teymiyye'nin zamanı: Halkın çoğu kabirlere, putlara ibadet ediyordu, tatarların saflarında (askerlik) yer alıyordu, onların muhakemesine muhakeme oluyordu -ki maruf olduğu gibi tatarlar Yesak anayasa kitabı ile hükmetmekteydi -Hululiyye gibi sapkın anlayışları insanların içinde yayılmıştı.

Hakeza ŞeyhulÎslam Muhammed bin Abdulvahhab'ın dönemi de aynıydı. Hatta ''Davet (Necid) imamları, Muhammed bin Abdulvahhab ve İbn Teymiyye'nin yaşadığı dönemlerin fetret ve cehaletin yaygınlaştığı dönem olduğunda icma etmişlerdir.''[117]

Peki, Fetret dönemi ne demek? Fetret dönemi lügaten: ''Bir şeyin şiddetini kaybedip gevşemesi ve zayıflaması" anlamındaki fütûr mastarından isim olup "zaaf, gevşeme, gücünü ve tesirini kaybetme" manasına gelir."[118]

Şer'an ise: ''Bir peygamberin ortaya koyduğu davetin (tevhid'in) tahrife uğramış olduğu, şirkin ehlinin tevhid ve ehlinden çokça fazla olduğu döneme denir." Bu yüzden de İmam Ebu Butayn Şöyle der: ''Fetret dönemi ve belli bir zamana ve topluma özgü değildir."[119]

Dolayısıyla Muhammed bin Abdulvehhab'ın döneminde her yönden sapkınlığın ve şirkin ayyuka çıktığı, insanların içinde yaygın olduğu dönemdi. Öyleyse, üçüncü asırdan bu yana, bu asırda yaşanan vakıa çokça yaşanmış ve yüzlerce ilim ehli, ulama gelmiş geçmiş hangisi demiştir ki: ''Buralarda şirk ve küfür yayıldığı için artık namaz, şehadet İslam alameti değildir ve bu şirk toplumda yaşayanlarda da onlardandır, hepsi müşriktir, kafirdir, ta ki bu şirk ve küfürlerden beri oldukları bize izhar olana kadar.'' Bunu kim demiştir? Tek bir ulema kavli istiyoruz! Sadece bir tane! Asla getiremezler ve kimsenin böyle bir kavil getirmeye de gücü yetmez. Bilakis asrın Haricilerinin lehine değil aleyhine onlarca imamlardan kaviller vardır.

[117] Kitabul Hakaiki fit Tevhid, 23
[118] Râgıb el-İsfahânî, el-Müfredât
[119] Kitabul Hakaiki fit Tevhid, 23

Bunlardan biri şöyledir: Süleyman b. Sehman şöyle demiştir: “Birinci mesele: (Mektup ile) soru soran kimse şöyle diyor...: ‘’Burada bir mesele var ki (1) insanların çoğu, Salihlere dua ediyor (2) taşların ve (3) ağaçların fayda vereceğini inanıyor, (4) Evliyanın kabirlerini tavaf ediyor, onlardan (5) hayır ve (6) yardım ümit ediyorlar. Aralarında (7) ittihadiler, (8) hululiyye ve (9) cahil sofiler de bulunan Müşrikler de var ayrıca (10) bunların içinde imanın şubelerinden ve (11) Muhammedî yoldan sayıyorlardı. (12) Namaz kılmama, (13) zekat vermeme, sarhoş edici şeyler içme oldukça meşhur ve yaygın bununla beraber sayılamayacak derecede münkerler ve fahşalar işleniyor. İmamın (yani Muhammed bin Abdulvehhab’ın) sözlerine dayanarak burada ki Hocalardan bazıları bugün diyorlar ki ‘’Bunların içinde olanlar da onlar gibidir (yani kâfirdir)’’ (Süleyman b. Sehman diyor ki): Bunun cevabı şöyledir: ‘’Doğruyu Allah’tan diliyorum... Mukaddimede İmamın (Muhammed bin Abdulvahhab'ın) tekfir meselelerinde yapmış oldukları takrir ve izahları bilmeyen; bilakis İnsanlara nasıl hitap edeceklerini ve zaman ve hallere göre insanların İslam’daki mertebelerini bilmediklerinden dolayı kendi şahsi görüşleri ve kıt anlayışları ile konuşan hocaların olduğunu beyan etmiştim. Ayrıca İnsanlara Şeyhulislam Muhammed b. Abdulvehhab’ın sözlerinin neyi kastettiğini ve ne üzere söylediğini anlamadan okuyan, onun talebelerine başvurmayan cahil, ahmak, ilimden yoksun, meselelerin hakikati, ahkâmın kaynakları hakkında hiçbir bilgileri olmayan (imama iftira atma). İşte bütün bunlar, alim olmayan ve Şeyhülislam sözleri hakkında herhangi bir hocanın (yani onun usulünü bilen talebelerinin) söylediklerini okumayan kimseler ile oraya çıkmamaktadır. Meseleye gelince: oradaki insanların umumen tekfir edileceğini eşekten daha şaşkın olan, dini ve takvası az olan, mezhebi günahlardan dolayı insanları tekfir eden Haricilerden daha sapık olan kimse söyler. Kendisinde küfür vasfının bize zahir olmadığı ve İslam alametlerinden herhangi birini yerine getiren kimseye Müslüman muamelesi yapılır. Ve (küfür şirk dışında) Herhangi bir günah yahut masiyet ile de tekfir etmeyiz. Tekfir edici sıfatların bize zahir olduğu kimseyi ise tekfir ederiz. İşte bu meselede şeyhlerin yolunu tutmayan kimse, mutlaka dinden okun hedefi delip geçtiği gibi çıkmış olan Haricilerin

yolunu tutacaktır. Allah'a hamdolsun ki şeyhlerimiz, iki uç taraf arasında vasat yolu tutmaktadırlar ve iki dalalet arasında hidayet üzeredirler.''[120] Nitekim İmamız (Muhammed bin Abdulvahhab) da şöyle demiştir: ''Kim Müslüman olduğunu izhar ederse ve onun da İslam'ı bozan bir amel işlediğini zannı galip ile bilirsek, zanna bağlı olarak onu tekfir etmeyiz. Çünkü yakin, zan ile iptal olmaz."[121] Şeyh Muhammed b. Abdulvehhab'da şöyle demiştir: "Onlardan biri bizim için, 'İnsanları topluca tekfir etmektedirler' derse deriz ki: 'Sen bütün eksikliklerden noksansın ya rab! Bu büyük bir iftiradır![122]

SubhanAllah! Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab'ın Allah'a sığındığı söze ve Şeyh Sehman'a sorulan soruya ve cevaba bakın! Onlarca şirk ve küfür fiili işleyen kimselerin arasında yaşayan kimseler hakkında cevap olarak diyor mu ki, onlarda onlardandır veya artık orda namaz ve şehadet İslam alameti değildir? Bilakis oradaki insanların toptan tekfir edileceğini söyleyen ve bunu da İmam Muhammed bin Abdulvahhab'a dayandıran kimselere hitaben diyor ki: ''Bunu, eşekten daha şaşkın olan, dini ve takvası az olan, mezhebi günahlardan dolayı insanları tekfir eden Haricilerden daha sapık olan kimse söyler.''

Allah'ın fazlı ve yardımıyla derim ki, Musa (aleyhis-selam) gelip asasını attığı zaman sihirbazlar da bozuldu sihirleri de bozuldu! Bu sarih kaviller haricilerin belini kırmıştır ve onların tutunacak hiçbir imamı yoktur. Geçmişteki olayları, şirk ve küfür vakıalarını iyi tefekkür et! Hangi imam bugün Haricilerin söylediğini söylemiştir? Bak bu konuda İmam İbn Teymiyye ne diyor: "Sonradan gelenlerin önceden gelenlere ayrı düşerek tek kaldıkları, onlardan hiç kimsenin daha önce söylemediği her söz batıldır, hatadır. Nitekim İmam Ahmed şöyle demiştir: "İmamın bulunmayan bir meselede sakın konuşma."[123]

---

[120] Minhac-u Ehli'l Hak, 14-24
[121] (Müellefat, Muhammed b. Abdulvehhab, 7/24
[122] Müellefat, Muhammed b. Abdulvehhab, 7/10
[123] Fetava, 21/291

Sahabeler Ridde Ehli Olaylarında Birinin Müslüman Olduğuna Hükmetmek İçin Şehadeti Ve Namazı İslam Alameti Görmedi Şüphesi Babı

Allah'ın fazlı ve yardımıyla derim ki, ''Sahabeler Ridde Ehli Olaylarında Birinin Müslüman Olduğuna Hükmetmek İçin Şehadeti Ve Namazı İslam Alameti Görmedi'' sözünü vallahi saf, katışıksız cahilden başkası iddia etmez. Bu asırdaki vakıaya ile kıyas edilen ridde ehli olayları, akıl ve ilim sahiplerinin ittifakı ile Kıyas-ı Maal Farık'dır. Bu kıyası ve kendilerini desteklediğini iddia ederek getirdikleri delil halk arsında meşhur olan - Bektaşiye, ''Niye namaz kılmıyorsun?'' diye sorulmuş. Bektaşi de: ''Allah kitabında, "Namaza Yaklaşmayın" buyurmuyor mu?'' Diye cevap vermiş- kıssanın da Bektaşi'nin getirdiği delilin misali gibidir.

Öncelikle ridde ehli tek bir grup değildi:

1-Müseylime'nin tabileri.

2-Tuleyha Beni Esed'in tabileri.

3-Zekatı inkar edenlerin safında yer alanlar.

Müseylime'nin tabilerine gelince:

Birincisi: Onlar, Kelime-i Şahadete Müseylime lafzını ziyade etmişlerdi. Yani Müseylime'nin, Peygamber *sallallahu aleyhi ve selleme* Nubuvette ortak olduğunu söylüyorlardı. Peki bu, İslam'ın öğrettiği alamet olan şehadet midir, ki alamet görülsün!?

İkincisi: Onlar, Müseylime'nin şeytandan aldığı vahye dayanarak sadece üç vakit namaz kılar ve bu namazda da secde etmezlerdi. Nitekim bu konuda varid olan rivayet şöyledir: ''Peygamberlik iddiasında bulunan Seccah (Seccah kadının adı), Müseylime'nin yanında üç gün ikamet etti. Daha sonra kavminin yanına döndü. Dediler ki: 'Sana mehir olarak ne verdi?'

Kadın dedi ki: ''Hiçbir şey.'' Dediler ki: 'Senin gibi birine mehir olmadan evlenmek çirkindir.'' Bu sefer Müseylime'ye haber gönderip mehrini istedi. O da dedi ki: ''Bana münadini gönder.'' Gönderdi. Münadi de Şebes b. Rib'iyy idi. Ona dedi ki: ''Kavmin içinde şöyle nida et: Allah'ın Resulü Müseylime b. Habib, Muhammed'in getirmiş olduğu namazlardan iki namazı sizin için kaldırmıştır. Kastı sabah namazı ile yatsı namazıydı.'' Denildi ki: ''Hayır, onlara şöyle demiştir: ''Ben sizin için Muhammed'in getirmiş olduğu namazları kaldırdım.''[124]

Tuleyha Beni Esed'in tabilerine gelince: Hakeza onlarda Kelime-i Şahadet'e Tuleyha Beni Esed'i lafzını ziyade etmişlerdi. Ayrıca onlarda, namazda secde etmiyorlardı. Nitekim bu konuda varid olan rivayet şöyledir: ''Tuleyha, Beni Esed, kendisine tabi olanlara namaz kılarken secde etmeyi yasaklamış ve Allah'ın buna ihtiyacı olmadığını ve O'nu ayakta zikretmelerini emretmiştir.''[125]

Peki Müseylime'nin ve Tuleyha Beni Esed'in tabilerine kılmayı emrettiği bu, namaz ve şekilleri İslam'ın öğrettiği alamet olan namaz mıdır ki alamet görülsün!? Ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştu: **"Kim ki bizim namazımızı kılarsa, kıblemize yönelirse, kestiğimizi yerse, İşte Allah'ın eman ahdine ve Rasulullah'ın eman ahdine sahip olan Müslüman odur. Sakın ola ki Allah'ın vermiş olduğu eman ahdini bozmayın.''**[126]

İmam ibn Recep bu hadisin şerhinde şöyle demiştir: ''Bu hadis, kişinin iki şahadeti (yani Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü) söylemesi ile kanının korunmayacağını ancak bu şahadetlerin hakkını yerine getirmesi ile kanının korunacağını göstermektedir. İki şehadetin hakkını yerine getirmenin en önemli hakkı ise namazdır. Bu nedenle de hadiste namazı zikretmiştir. Başka bir hadiste ise namaza zekat da eklenmiştir. Kıbleye yönelmenin zikredilmesi ise, Müslümanların namazlarını, peygamberine indirilen ve kitaplarında

---

[124] El-Bidaye Ve'n Nihaye, 9/460
[125] İbnu'l Esir 2/344
[126] Sahih-i Buhari, 391

belirtilen şekilde ve Kâbe'ye yönelerek kılmalarının vacip olduğunu göstermektedir. Aksi halde kim, nesh edilmesinden sonra bir Yahudi gibi Beytu'l Makdis'e veya bir Hristiyan gibi doğuya yönelirse Müslüman değildir velev ki iki şahadeti söylese de. Müslümanların kestiği etin yenilmesinin zikredilmesi ise, kişinin İslam'ın açık hükümlerine uyması gerektiğini göstermektedir. Bu hükümlerin en önemlilerinden biri de Müslümanların eti (kesim şekli) ve kestikleri hayvanlarla (helal haram olanlar ile) uyumlu olmasıdır. Bundan kaçınan kişi Müslüman olmaz. Örneğin, bir Yahudi Müslüman olsa ve Müslümanların etlerini yemeyi reddederse, bu İslam'ın onun kalbine girmediğinin bir göstergesidir. Bu hadis, onun böylece Müslüman olmayacağını göstermektedir.[127]

Şu enfes şerhe bakın! Hem hadis kendi zatında hem de ibn Receb'in şerhi iki taifeye karşı hüccettir:

Birinci taifeye -haricilere- gelince: Hadisteki, kim bizim namazımızı kılar lafzından maksut neymiş? Kur'an ve Sünnette belirlenen şekli ile! Peki, Müseylime'nin ve Tuleyha Beni Esed'in tabilerine kılmayı emrettiği bu namaz ve şekilleri İslam'ın öğrettiği alamet olan namaz mıdır? Bu taifeye karşı ikinci hüccet ise **''Kim kestiğimizi yerse''** lafzının şerhidir. Zira onlar bu hadisin İslam alametleri meselesinde kesin bir hüccet olduğunu iddia edenlere diyor ki: ''O zaman bizim etimizi yiyen herkes Müslüman mı?''

Bu iddianın -O zaman bizim etimizi yiyen herkes Müslüman mı?- sahipleri Yahudilerin, Müslümanları putperest gördükleri için kestikleri etleri yemeyi haram saydıklarını bilmiyorlar mı? Yoksa biliyorlar ancak telbis olsun diye mi bu şüpheyi ortaya atıyorlar?

İkinci taifeye gelince: Namaz lafzının şerhi de onlara karşı hüccettir. İmam ibn Recep'in de dediği gibi: ''Bu hadis, kişinin iki şahadeti söylemesi ile kanının korunmayacağını ancak bu şahadetlerin hakkını yerine getirmesi ile kanının korunacağını göstermektedir. İki şehadetin hakkını yerine getirmenin en önemli hakkı ise namazdır. Bu nedenle de hadiste namazı zikretmiştir.'' Dolaysıyla namazı ikame etmeyen Müslümanlardan değildir.

[127] Feth'ul-Bari Sahih-i Buhari. 3/56-58

El mühim Müseylime'nin ve Tuleyha Beni Esed'in tabilerinin şehadetleri ve namazları elbette ki alamet olamazdı ki iki Müslüman dahi bunda ihtilaf etmez. Zira İslam'ın alamet diye öğrettiği namaz ve şehadet bunlar değildir. Sonra Sahabeler ridde ehlinin diyarlarında yaşayan insanları sırf orda yaşıyor diye toptan tekfir etmemiş ve İslam şiarları geçersiz saymamıştır. Bilakis İslam'ı izhar edenlerden Müslümanlıklarını kabul etmiştir. Nitekim Ebu Bekir radiyallahu anh'ın riddet diyarında yaşayan herkese şöyle mektup göndermiştir: ''Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla Rasulullah'ın halifesi Ebu Bekir'den bu mektubumun ulaştığı İslam üzere ikame eden yahut İslam'dan dönen herkese. Selam hidayete tabi olanlara ve hidayetten sonra dalalete ve hevaya düşmeyenlere. Ben size falanı muhacir, ensar ve onlara ihsan ile tabi olanlardan oluşan bir ordu ile gönderiyorum. Ona, hiç kimseden Allah'a iman dışında bir şey kabul etmemesini de emrettim. Onu Allah'a davet etmeden öldürmemesini de. İcabet eder, ikrar eder ve salih amel işlerse kabul edilir, bu hususta kendisine yardımcı olunur. Eğer diretirse Allah'ın emrine girinceye kadar ona karşı savaşılır. Gücü yettiği hiç kimseyi ateşle yakmaktan, her türlü şekilde öldürmeden, kadın ve çocukları esir almadan geri durmaması, hiç kimseden İslam dışında bir şey kabul etmemesini de emrettim. Kim ona tabi olursa bu, onun için hayırlıdır. Kim de terk ederse Allah'ı aciz bırakmayacaktır. Elçime mektubu sizin her topluluğunuzda okumasını emrettim. Şiar ezandır. Müslümanlar ezan okurlarsa onlara dokunmayın. Eğer ezan okumazlarsa baskın düzenleyin. Şayet ezan okurlarsa eda etmeleri vacip olanı onlardan isteyin. Vermezlerse saldırın. İkrar ederlerse ikrarları kabul edilir.''[128]

Allah'ın fazlı ve yardımıyla derim ki, Rasulullah'ın halifesi Ebu Bekir'in *radiyallahu anh* bu mektubu, cehennem köpeklerinin belini kırmıştır. Zira Ebu Bekir, riddet diyarında ''Müslümanlar ezan okurlarsa onlara dokunmayın'' Diyerek mücerret ezan okumaları ile İslam'larına hükmetmiştir ki ardından ''eda etmeleri vacip olanı onlardan isteyin'' buyurmuştur! Peki, zekat vermek kime vaciptir? En son ''Vermezlerse

[128] El-Bidaye Ve'n Nihaye, 9/447 özetle

saldırın'' sözü ile onları tekfir etmiştir. Zira vermediklerinde mürted oldukları zahir olur ve böylece bununla İslam'ın alametleri olan ibadetleri eda etmekten imtina eden güç sahibi bir taife hükmünü -yani taife-i mümteni'a hükmüne dâhil olurlar. Ayrıca Sahabenin "ölülerinin cehennemde, ölülerimizin cennette'' olduklarına şahitlik etmelerini şart koşması da taife-i mümteni'a ile ilgidir ki bu şartı koşmaları da savaşın bitiminden sonra olmuştur.

Nitekim İmam İbn Teymiyye şöyle demiştir: ''Bu savaştan sonra Ebu Bekir'e tekrar İslam'a geri dönmek isteyenler geldi, Ebu Bekir de onlara "ölülerinin cehennemde, ölülerimizin cennette olduklarına şahitlik etmelerini şartını koştu.'' Peki, İslam'dan irtidat eden bir kimse tekrar İslam'a dönmek isteği ile gelirse -ki bu işte Malum'ul hal olan kimsedir- ne ile tekrar İslam'a girer? Getirilen bu kavlin Meçhul'ul Hal ile nasıl bir ilgisi var? Bu, akıl ve ilim sahiplerinin ittifakı ile Kıyas-ı Maal Farık'tır.

Din Konusunda İmtihan Etmek Sapıklıktır Babı

“Hariciler Basra’dan gelmişlerdi. İnsanların yollarını kesiyorlardı. O sırada önünde bir kadının binmiş olduğu eşeği süren bir adam gördüler. Onu çağırıp azarladılar ve korkuttular. Ve şöyle dediler: ‘’Sen kimsin?’’ Dedi ki:

‘’Mümin bir adam.’’

Dediler ki: ’’Adın nedir?’’

Dedi ki: ’’Rasulullah’ın sahabesi Habbab b. Eret’in oğlu Abdullah’ım. ’’

Önce ona dokunmadılar. Ve şöyle dediler: ’’Ali hakkında ne dersin? ’’

Dedi ki: ’’O, müminlerin emiridir, Müslümanların imamıdır derim. Ki babam bana Rasulullah’ın şöyle buyurduğunu anlattı: **’’Bir fitne olacaktır, bu fitnede müminin kalbi ölecektir. Mümin olarak sabahlayacak kâfir olarak geceleyecektir. Mümin olarak geceleyecek kâfir olarak sabahlayacaktır. ’’** Bunun üzerine Hariciler dediler ki: ’’Allah’a yemin olsun ki seni, hiç kimsenin öldürülmediği bir şekilde öldüreceğiz.’’ Ardından onu getirip nehrin kenarında öldürülmüş olan domuzun üzerine yatırdılar ve orada boğazladılar. Kanı ayrı bir şerit gibi suyun içinde akmaya başladı. Hanımını da alıp karnını deştiler. O ise ’’Allah’tan korkmaz mısınız? ’’ diyordu. Onunla beraber olan üç kadını daha öldürdüler. Ali’ye Habbab’ın oğlunun, hanımının ve o kadınların başına gelenlerin haberi ulaşmıştı.[129]

İmam Muhammed b. Sirin şöyle demiştir: “Kişinin kardeşine: ’’Sen mümin misin? ’’ sorusunu sorması bid’at bir imtihandır. Nitekim Hariciler de insanları bu şekilde imtihan ederler.’’ [130]

Hişam b. Yahya el-Gassani babasından şöyle nakletmiştir. ’’Musul’da Haruriyeler (haricilerden bir fırka) isyan ettiler. Ömer b. Abdülaziz’e bunu

[129] Ensabü’l Eşraf, 2/367
[130] Usulü’l İ’tikat, 1804

yazıp haber gönderdim. Bana onlara dokunmamamı, onlardan bazı insanları davet etmemi, posta bineklerine bindirip onlarla tartışmak için Ömer'e göndermemi emretti. Eğer hak üzere iseler onlara tabi olacak, yok eğer Ömer hak üzere ise ona tabi olacaklardı. Onlardan bazı adamları rehin almamı, onların da elinde olacak bazı rehineler vermemi emretti. İşler son buluncaya kadar böyle devam edecekti. Yolculuk ve onun yanındaki ikamet müddeti üç ay olarak belirlenmişti. Ömer'in yanına geldiklerinde karşılanmalarını, sonra münakaşa etmek üzere yanına alınmalarını emretti. Dayandıkları bir delil olmadığı ortaya çıkınca onlardan bir grup görüşlerini bırakıp geri döndüler, Ömer'in davetine icabet ettiler. Başka bir grup ise (konuşmayıp sadece) şöyle dediler: ''Sen de aileni tekfir etmedikçe, onlara lanet okumadıkça ve onlardan beri olduğunu ilan etmedikçe sana cevap vermeyeceğiz.'' Ömer de dedi ki: ''Uğrunda çıkmış olduğunuz davada sizin için doğruluktan başka bir yol yoktur. Bana söyleyin, sizler Firavun'dan beri olduğunuzu ilan ettiniz mi? Onu lanetlediniz mi? Yoksa herhangi bir konuda ondan bahsettiğiniz oldu mu?'' Dediler ki: ''Hayır.'' Ömer dedi ki: ''Peki nasıl teberri edebildiniz? Hâlbuki Allah-u Teala hiçbir kulu onu anmış olduğu sıfattan daha kötü bir sıfatla anmamıştır. Benim ehli beytimi terk etmeye imkânım yoktur. Zira aralarında iyi olan da vardır kötü olan da, hatalı da vardır isabet eden de.''[131]

Ebu Ahmed b. Adiyy dedi ki: ''Âlimlerden bir topluluk bana şunu anlattı: "Muhammed b. İsmail Nisabur'a gelince insanlar etrafında toplandılar ve kendisi için bir meclis kuruldu. İnsanlar Buhari'nin meclisine gelince bir adam kalkıp şöyle dedi: ''Ey Ebu Abdullah! Kur'an'ın telaffuzu hakkında ne dersin, mahluk mudur değil midir?'' Buhari yüz çevirip cevap vermedi. Adam ''Ey Ebu Abdullah!'' diyerek tekrar sordu. Buhari yine cevap vermedi. Sonra üçüncü defa sorunca Muhammed b. İsmail ona döndü ve şöyle dedi: ''Kur'an Allah'ın kelamıdır, mahluk değildir. Kulların fiilleri ise mahluktur bu şekildeki bir soru sormak ise bid'attir.''[132]

---

[131] Câmi'u Beyani'l İlm, 2/965
[132] Tarih-i Dimeşk, 52/92

İshak dedi ki: ’’Ebu Abdullah’a (İmam Ahmed’e) sordum, dedim ki: ’Şuraat (Haricilerden bir fırka) bir adamı yakalayıp ona şöyle diyorlar: ‘’Ali’den ve Osman’dan beri olduğunu söyle, yoksa seni öldürürüz.’’ Ne dersin bu adam ne yapmalı? İmam Ahmed dedi ki: ‘’İşkence görür veya dövülürse dediklerini yapsın. Zira Allah, kendisinin bunun aksine inandığını bilir."[133]

Bu konu Allame Şeyh Süleyman bin Nasır El Ulvan’a sorulunca şöyle demiştir: ’’İnsanlardan bir taife, ’İnsanlarda aslolan küfürdür, -hatta İslam'ı zahir olan birisinde dahi- tağutlardan beri olduğu sabit olana kadar aslolan küfürdür’ der bu sapıklık ve aşırılıktır. Bir taife de; ’bir şey bize açığa çıkana kadar Müslümanım diyen (kişinin) durumunda tavakkuf ederiz ve araştırırız’, derler. Bu da aynı şekilde aşırılıktır ve bu anlayış bidattir ve hiçbir aslı yoktur.’’

Allah’ın fazlı ve yardımıyla derim ki, asrın Haricileri de tıpkı atalarının yolu üzeredir. Bu sapkınlar ümmeti cehalet ile suçlarcasına bir ayetin ve hadisin kendilerini desteklediğini iddia etmektedirler. Sanki bu ayet ve hadis dün nazil olmuş ve seleften de hiç kimse bu hadisi ve ayeti görmemiş ve tefsir etmemiş gibi emel etmektedirler. Aslen şüphe olarak getirilen ayet ve hadisin üzerinde durmaya gerek bile gerek yok -ama bir iki nakil getireceğim- çünkü bu sapkınların iddia ettiği gibi bu hadis ve ayeti seleften hiç kimse, kişinin İslam’ına hükmetmek şeklinde tefsir etmemiştir. Hiç ama hiç kimse, seleften böyle bir tefsir getirmeye güç yetiremez.

Hadise gelince: Muaviye b. Hakem diyor ki: **“Benim bir cariyem vardı. Uhud ve Cevvâniyye taraflarında koyunlarımı güderdi. Bir gün kendisini gözetlemeye gittim. Bir de ne göreyim! Sürüdeki koyunlardan birini kurt götürmüş. Ben de Ademoğulları’ndan bir insanım. Onlar gibi ben de üzülürüm. Lakin cariyeye öyle bir tokat vurdum ki hemen Rasulullah’a geldim. Bu yaptığımı bana fazla buldu. Ben de ‘Ya Resulallah! Onu azat edeyim mi?’ dedim. Peygamber sallahu aleyhi ve sellem de: ‘Sen onu bana getir’ buyurdu. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ona: ‘Allah nerededir?’ diye sordu. Cariye, ‘Semadadır’ cevabını verdi. Rasulullah**

[133] Sünnet Hallal, 744

‘Ben kimim?’ dedi. Cariye, ‘Sen Rasulullah’sın’ cevabını verdi. (Bunun üzerine) Resul-i Ekrem *sallallahu aleyhi vesellem* ‘Onu azat et; çünkü o müminedir!’ buyurdu.’’ [134] Hadisin şerhinde İmam İbn Teymiyye şöyle demiştir: ‘’Burada kastedilen şudur: Peygamber, cariyeden zahiri (hükmi) imana dair bir haber vermiştir. Nitekim zahiri hükümler buna bağlanmıştır. Yoksa onun Allah katında mümin, bu mücerret ikrar ile ateşe girmeden cenneti hak eden bir mümin olduğunu kastetmemiştir.’’ [135] Ayrıca **“Mümin bir köle azat etmek.’’**[136] Müslüman olduğunu gösteren kimse içindir. Zira dünyevi hükümlerin kendisine bağlandığı iman, zahiri imandır. Ki İslam da böyledir. Zahiri hükümleri açısından müsemma aynıdır.”[137]

Ey fırka-i nâciye’den (kurtuluşa eren fırka) olmayı arzu eden -Allah seni ve beni irşat etsin İmamın sözüne dikkat et **“Mümin bir köle azat etmek.’’**[138] Müslüman olduğunu gösteren kimse içindir. Bu da tıpkı Kadı’nın bir mesele hakkında şahitlik yapacak kimselerin zahiri imanını sorgulayıp şahitliğini kabul etmesi gibidir.

Kadı şahitlik yapacak kimselerin şahitliği için şunları arar:

1) Teklif

2) Hürriyet

3) Adalet (Ümmetin ittifakı ile emanete hıyanet eden olarak bilinmemesi, zina fiilini işleyen olduğu bilinmemesi, büyük günahlar ile bilinmemesi, farzları eda etmeyen biri olarak bilinmemesi)

4) Mürûet (Müslümana yakışır davranış sahibi olması)

5) Töhmetin Bulunmaması

6) Şahitlik Lafzının Kullanılması

---

[134] Sahih-i Müslim, 537
[135] Mecmu’ul Fetava, 7/209
[136] Nisa Suresi: 92
[137] Fetava, 7/416
[138] Nisa Suresi: 92

Derim ki: Kadı’nın bunları şahit olacak kimsede araması ve sorgulaması nasıl şahitlik için aranan sıhhat şartından ise ve bu kadının işi ise -ki bu İslam ile ilgili değildir, hükmi iman ile ilgilidir- kölenin azat edilmesi de böyledir. İbn Teymiyye’nin dediği gibi: Ayrıca **“Mümin bir köle azat etmek.”**[139] ’’Müslüman olduğunu gösteren kimse içindir.’’[140]

Bakın İbn Teymiyye *rahimehullah’da* Cibril hadisini şerh ederken ne demiştir: Cibril *aleyhisselatu vesselam,* Rasulullah *aleyhisselatu vesselam'a* geldiğinde din ehlini üç tabaka kılmıştır;

a- İslam

b- İman

c- İhsan

Cibril Hadisinden murad edilen şudur; İnsan tek bir hal üzere değildir. İnsanda İslam olabilir ama iman (Zina yapması, büyük günah işlemesi veyahut ta sila-i rahim, anne babaya iyilik gibi farzları terk etmesi), ve ihsan (farzları yerine getirmesi farz dışında çokça nafile yapması) olamayabilir. Veya İslam ve İman olur ancak İhsan olmayabilir. Veya üçü bir arada da olabilir. Bunun dışında hiç biride olmayabilir. Bu durum kişinin fiillerine göre değişkenlik gösterir.

’’Ey iman edenler ! Mu'min kadınlar muhacir olarak size geldiklerinde, onları imtihan edin ! Allah onların imanlarını biliyor. Eğer (bu imtihandan sonra) onların mu'mineler olarak bilirseniz, onları kafirlere çevirmeyin."[141] Ayetine gelince derim ki: Risalenin mukaddimesinde bid’at ehli ile hidayet ehlini birbirinden ayıran temel sebepleri zikretmiştim ki bu sebeplerden en büyüğü ise: ‘’Nassların nüzul sebeplerini dikkate almamaları nedeniyle, Şari’nin muradına uygun anlamamaları ve Şari’nin muradına uygun anlayan eser ehlinin sözlerini de terk etme neticesinde kendi zanlarına ve akıllarına göre nasları yorumlamalarıdır.[142]

---

[139] Nisa Suresi: 92
[140] Fetava, 7/416
[141] Mumtehine, 10
[142] Nitekim bu konu hakkında Şeyh Ali el-Anbari (Allah ondan kabul etsin) şöyle der: ’’Ayetlerin nuzül sebeblerini ve tefsirlerini bilmemiz gerekir. Çünkü nuzül sebebini bilmen bid'at ehli ile seni ayırır ve ayeti doğru anlamanda da sana yardımcı olur.’’

Ayetin Nuzul sebebine gelince: İmam Buhârî nüzul sebebi hakkında şöyle der: "Mervân b. el-Hakem ve Misver b. Mahreme der ki: ‘’Rasulullah *sallallahü aleyhi ve sellem*, Süheyl b. Amr'a Hudeybiye Antlaşmasının bittiğini yazdığı zaman Süheyl b. Amr'ın koştuğu şartlar arasında: "Bizden her kim yanınıza gelecek olursa, senin dinin üzere olsa bile onu mutlaka bize geri vereceksin" şartı vardı. Bunun üzerine Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem,* Ebû Cendel'i geri döndürdü. Sonra Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, Müslüman olsa bile o zaman zarfında onlardan gelen her kişiyi geri döndürdü. Sonra muhacir mümin kadınlar geldi. Ümmü Külsûm binti Ukbe Ebî Muayt da Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem’e* gelenlerin arasında idi. O daha yeni ergenlik çağına girmişti. Ailesi Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’e gelip onu geri vermesini isteyince, Allah mümin kadınlar hakkında indirmiş olduğu âyeti indirdi."[143]

Ayetin nuzul sebebi hakkında ise İbn Abbâs şöyle demiştir: ’’Mekke müşrikleri, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ile Hudeybiye seferinde, Mekke halkından gelenleri geri göndermek, Mekkeli ashaptan gelenleri ise göndermemek üzere barış yaptılar. Bunu yazıp mühürlediler. Yazma işi bittikten ve henüz Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Hudeybiye’de iken Sübey’a bint el Haris el Eslemiyye, geldi, hemen arkasından da kâfir kocası geldi: ‘’Ya Muhammed! Karımı bana iade et; zira sen bizden sana geleni reddetmek üzere antlaşma yaptın. Daha yazının mürekkebi kurumadı, dedi. Bunun üzerine bu âyet indi. İçlerinde Vakıdi’nin katibi İbn Sa’d’da olan bir grup ulema da, bu âyetin Ümmü Külsum bint Ukbe b. Ebi Muayt hakkında indiğini söylemişlerdir. O, Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem'in* Hicretinden sonra Medine’ye ilk hicret eden kadındır. Hudeybiye Barışı yıllarında Medine’ye geldi; kardeşleri Velid ile Umara b. Ukbe de arkasından geldiler: ‘’Ya Muhammed! Şartımızı yerine getir, dediler.’’ Ümmü Külsum de: ‘’Ya Rasulullah! Ben kadınım, bildiğiniz gibi kadınlar zayıftır; eğer beni kâfirlere iade edersen, beni dinimden döndürürler, ben ise buna dayanamam’’ dedi. Aziz ve celil olan Allah antlaşmayı kadınlar açısından bozdu ve onlar hakkında imtihanı getirdi. Onlara verdiği karara hepsi razı oldular. Ümmü Külsum hakkında da "onları imtihan” edin kısmı indi. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* de onu imtihan etti, ondan

[143] Buhari, es-Şürüt, bab: 3

sonra gelen kadınları da imtihan etti:[144] El mühim ayetin nüzul sebebi ile ilgili diğer tefsirlere de baktığımızda -ayetin hangi ismin veya kabilenin üzerine indiği ihtilaflı olsa da- bu ayet, ittifak ile aslında var olan bir ahitle ilgili inmiştir. Ayetteki **’’onları imtihan edin’’** buyruğunun tefsirine gelirsek: İbn Abbas'a, ayette geçen "imtihan edin" sözü ile ilgili, Rasulullah, mü’min olduklarını söyleyen muhacir kadınları nasıl imtihan ettiği sorulmuş o da şöyle demiştir: ’’ Rasulullah kadınlardan, "Allah’a yemin olsun ki ben, kocama kızarak oradan çıkmadım. Allah’a yemin olsun ki ben, bir yeri sevmediğim için başka bir yere gideyim diye oradan çıkmadım. Allah’a yemin olsun ki ben, dünya malını elde etmek için çıkmadım. Allah’a yemin olsun ki ben oradan, ancak Allah’ı ve Resulünü sevdiğim için çıktım." Şeklinde yemin etmelerini isteyerek imtihan ederdi."[145]

Katade ayetteki **’’onları imtihan edin’’** buyruğunun tefsiri hakkında: "Hicret edip gelen o kadınların imtihan edilmeleri şöyle olurdu: "Kadınlar, kocalarından kaçmak için gelmediklerine, sadece İslam’ı ve Müslümanları sevdiklerinden dolayı ve İslam’a olan hassasiyetlerinden dolayı geldiklerine dair Allah’a yemin ettirilirlerdi. ’’[146] demiştir.

Ma'mer, ez-Zühri'den onunda Aişe annemizden rivayet ettiğine göre o **’’onları imtihan edin’’** buyruğunun tefsiri hakkında: Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ancak Allah'ın: "Mü’min kadınlar... sana bey'at etmeye geldikleri vakit" (el-Mumtehine, 12) âyeti ile imtihan ediyordu.’’[147]

El mühim ayetteki **’’onları imtihan edin’’** buyruğunun tefsirindeki imtihan şekli ile -ki tefsirler gelenlerden hangisi sahih olursa olsun- bügün sapkın haricilerin iddia ettiği imtihan şeklinin birbiri ile nasıl bir benzerliği var? Ayrıca ayetin üzerine indiği illet tefsirlerde geçtiği gibi ’’bir anlaşma sebebi iledir’’. Öyle birkaç bidatçi cahilin iddia ettiği gibi ’’biz tanımadığımız’’ kimselerde tavakkuf ederiz, araştırırız ve öyle İslam hükmü veririz’’ şeklinde mutlak manada hiçbir müfessir ve sahabeden tek bir kavil gelmemiştir ve hiç kimsede tek bir kavil ile ispat etmeye güç yetiremez. Şayet ayetin nüzül sebebi olan illet aynı ise, hüküm de var olur. Yok, illet aynı değilse ise ittifakla aynı hükmü çıkarmak batıldır, sapkınlıktır.

144 Ez-Zâdu'l-Mesîr
145 Taberi
146 Taberi
147 Tirmizî, 5/411

Bunun daha iyi anlaşılması için sarih bir örnek vereyim: Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur: "O, Hükmünde hiç kimseyi ortak kılmaz."[148] Allah azze ve celle ayette hüküm koymanın, teşri yapmanın ancak kendisine has olduğunu açıkça beyan etmiştir. Selefin icması ile de kim teşri yaparsa kafirdir, bu kişinin tekfir edilmesi için cuhud, istihlal ve itikat şartını öne sürmek de cehmiyyenin mezhebidir. Peki, Allah'ın dışında teşri yapan bidatçileri de tekfir ediyor muyuz? Ki bidatçiler de Allah'ın dışında teşri yapan kimselerdir. Nitekim İmam Şatibi, İbn Hazm başta olmak üzere birçok ulema ''Dinde bidat çıkaran kimseler, Allah'ın dışında dinde teşri yapan kimselerdir''demişlerdir. Tekrar soruyorum peki bidatçileri tekfir ediyor muyuz? El cevap: Hayır. Peki, neden etmiyoruz çünkü ayetin nuzül sebebindeki illet ile bidatçilerin illeti ile aynı değildir de ondan. Zira illet aynı ise hüküm var olur illet aynı değil ise hükümde yoktur. İşte ayetleri anlamada ki bu usul, ehli hadis ile ehli bidati birbirinden ayıran en büyük farklardan biridir.

Son olarak bu bab'da önemli bir tembih! Örneğin; bir babanın kızını istemeye gelen adama bazı sorular yöneltmesi veya iki kişi arasında bir ahkam (ticaret vb) icra edileceğinde ortada bir şüphe varsa bunun def edilip sahih ticaret ahdinin oluşa bilmesi için bazı sorular yöneltmek gibi durumlar, ''biz tanımadığımız'' kimselerde tavakkuf ederiz, araştırırız ve öyle İslam hükmü veririz'' durumları ile aynı değildir ikisi arasında azim bir fark vardır.

[148] Kehf, 26

Dâru'l-Küfür, Dâru'l-İslam Ve Dâru'l-Mürekkep Babı

İmam Malik de şöyle der: "O gün Mekke, Dar'ul Harb idi. Çünkü orda cahiliye hükümleri geçerli idi."[149]

İmam Ebu Ya'la el-Hanbeli şöyle der: "İslam'ın hükümleri değil de, küfrün hükümleri uygulanan her yer Daru'l-küfürdür.''[150]

İmam ibn-i Müflih ise şöyle der: "Müslümanların ahkâmının galip olduğu her belde Darul İslam'dır. Yine Ahkamul küffarın galip olduğu her belde de Dar'ul küfürdür. Bu ikisinin dışında ise bir dar kavramı yoktur." [151]

İmam Ebu Yusuf ve Muhammed şöyle demişlerdir: ''Şirk hükümlerini izhar ederlerse dârları Daru'l-Harp olmuştur. Çünkü bir yerin bize veya onlara nispet edilmesi o yerde mevcut güce ve galibiyete göredir. Bunun için her ne yerde şirk hükümleri zahir ise orada güç müşriklerin elindedir ve dârları da Daru'l-Harp'tır. Ve her ne yerde İslam hükümleri zahir olursa orada güç Müslümanların elindedir."[152]

İmam Muhammed İbn Hazm şöyle der: "Dâr ancak onda galip ve hâkim (egemen) olana ve ona sahip olana nispet edilir."[153]

İmam ibn Kayyim şöyle der: "İslam coğrafyasına komşu da olsa İslam ahkamının uygulanmadığı yer Daru'l-İslam değildir. Mesela Mekke'ye çok yakın olan Taif'in, Mekke'nin fethedilmesiyle Daru'l-İslam olmadığı gibi."[154]

İmam Şevkani şöyle der: "Egemenlik Müslümanların elinde ise, orası Daru'l-İslam'dır ve orada diğer Müslüman beldelerde oturan Yahudi, Hristiyan ve anlaşmalı olan başkalarının durumu gibi küfür özelliklerinin

---

[149] el-Mûdevvene, 2/22
[150] El-Mutemed fi Usuliddin, 276
[151] Kitabu adabu-ş Şer'iyya, 1/231
[152] El-Mebsut, 10/, 93
[153] El-Muhalla, 2107
[154] Ahkamu Ehli'z-Zimme, 1/366

ortaya çıkması bu tanıma zarar vermez. Çünkü bu özellikler kafirlerin kuvveti ve galebesi sonucu ortaya çıkmış değildir. Aynı şekilde egemenlik kafirlerin elinde ise, o belde Daru'l-Küfür olur."[155]

Bu konudaki gelen kavillerin tariflerden açıkça anlaşılmaktadır ki alimler, ülkedeki yöneticiler kafir veya uygulanan hükümler küfür olduğunda Dar'ul-Küfür terimlerini kullanmışlardır. Ancak halkın hükmü, kafir yöneticilerin veya küfür diyarının hükmüne zorunlu olarak tabi değildir. Halkın hükmünün, Dar'ul-Küfür'ün hükmüne veya küfür üzerine olan yöneticilerin hükmüne zorunlu olarak tabi olduğunu haricilerden başka kimse söylememiştir. Nitekim harici fırkasından olan Beyhesiye şöyle demiştir: ''Şirk diyarında ki herkes müşriktir. Dolasıyla tanıdığımız dışında başka kimsenin arkasında namaz kılmayız.''[156]

Yine harici fırkasından olan Ezarika şöyle demiştir: "Dâr-ul Küfür'de yaşayan herkes kâfirdir ve oradan çıkmaktan başka seçenekleri yoktur."[157]

Yine harici fırkasından olan Avfiyye ise şöyle demiştir: "Bir beldenin imamı (yöneticisi) kâfir olduğu zaman halktan orda bulunan da bulunmayanda da kafir olur."[158]

Haricilerin aksine Allah'ın kitabında, Nebi'nin *salllahu aleyhi ve sellem* sünnetinde ve Selefin kavillerinde darların ve içindeki halkların hükmü üç kısımdır:

1- Dar, İslam Olabilir Ancak Halk Kâfir Olabilir:

Bunun delili Hayber'dir. Rasulullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hicri yedinci yılda Hayber'i fethettiğinde oranın halkının tamamı Yahudi idi. Orada yaşamaya devam etmelerini kararlaştırdı ve tarım ürünleri üzerinde onlar ile anlaşma yaptı. Ancak orası Müslümanların egemen olduğu ve İslam hükümlerinin geçerli olduğu Daru'l-İslam olarak sayıldı.[159]

155 Es-Seylu'l-Carra, 4/575
156 Makalatü'l İslamiyyin, 116
157 Makalatü'l İslamiyyin, 1/88
158 Makalatü'l İslamiyyin, 96
159 el-Bidâye, 4/192-218

2- Dar Ve Halk Aynı Hükümde Olabilir:

Yöneticilerin Müslüman veya uygulanan hükümlerin de Allah'ın şeriatı aynı zamanda da Halkının Müslüman olduğu yerler gibi veya yöneticilerin kafir veya uygulanan hükümler küfür olduğu aynı zamanda da halkının asli kafir olduğu yerler gibi. Bu konuda ilim ehli arsında bir ihtilaf yoktur.

3- Dar Küfür Olabilir Ancak Halk Müslüman Olabilir:

Bunun delili Allah *azze ve celle'nin* şu buyruğudur: "**İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler ve (Muhacirleri) barındırıp yardım edenler var ya, işte onların bir kısmı diğer bir kısmının velileridirler. İman edip de hicret etmeyenler ise, onlar hicret edinceye kadar size onların mirasından hiçbir şey yoktur (siz onlara varis olamazsınız). (Bununla beraber) eğer onlar din hususunda sizden yardım isterlerse, sizinle aralarında sözleşme bulunan bir kavim aleyhine olmaksızın (o Müslümanlara) yardım etmek üzerinize borçtur. Allah yapacaklarınızı hakkıyla görmektedir.**" [160]

SubhanAllah! Hicret edecekleri bir İslam devleti varken hicret etmekte kusur edip kâfirlerin içinde yaşayan kimseleri Allah *azze ve celle* Müslümanlar olarak isimlendirmiştir. Yine Ayetin tefsirinde de İmam Taberi ve başkaları şöyle demiştir: ''Bu ayet, iman etmesine rağmen küfür diyarını bırakıp İslâm diyarına göç etmeyen müminler hakkında inmiştir.''

Yine bunun ikinci örneği ise icma ile kafir olan Ubeydiler'dir. Nitekim ''Mısır, Ubeyd el-Kaddah oğullarından kafir Ubeydiler'in eline geçtiğinde, halkının çoğu Müslüman idi ve Daru'l-İslam iken küfrün egemen olması ile Daru'l-küfür oldu. Yaklaşık iki yüz yıl onların egemenliği altında kaldı.''[161] Yaklaşık iki yüz yıl boyunca kafir Ubeydilerin egemenliği altında kalan Mısır ittifakla Daru'l-Kufür idi. Ancak ulemadan hiç kimse orda yaşayanlarda kafirdir diye bir şey söylememiştir. Hiç kimse de aksini ispat etmeye güç yetiremez.

[160] Enfal, 72
[161] İbnu'l-Cevzi, "en-Nasr ala Mısır kitabın tamamı

Yine bunun üçüncü örneği İmam İbn Teymiyye'nin zamanıdır. Nitekim İmam ibn Kesir ise şöyle der: ''Tatarların geneli namaz, zekât, hac gibi farz olan ibadetleri eda etmiyor ve Allah'ın hükmü ile hükmetmiyorlardı. Aksine bazen İslam'a uyan bazen de ters düşen kendi kanunlarıyla hükmediyorlardı.''[162] İmam ibn Teymiyye'de oranın halkı için şöyle der: "Tatarlar ve diğer (milletlerden) birçok insan İslâm'a girdi. Ancak onlar kendilerinin saygı gösterip tapındıkları keçe ve benzeri şeylerden yapılmış putları vardı. Tatarlar "Yesak" adı verilen yasama konusunda, Badiye ehli ve diğer kabileler de örf ve adetler de ilk defa şirki ihdas edenlerdi.[163] Peki imam İbn Teymiyye'nin, ibn Kesir'in Tatarların yöneticilerini tekfir ettiği sabit mi? Evet, hiç şüphesiz ki tekfir ediyorlardı. Peki, Tatarların hakimiyetin de olan yerler Dar'ul-Küfür değil miydi? Evet, hiç şüphesiz ki Dar'ul-Küfürdü. Peki, halkın çoğunda şirk galip değil miydi? Evet, hiç şüphesiz galipti. Hatta bu konuda İmam İbn Teymiyye bakın ne diyor: "Tatarlar, Şam'a saldırdığı zaman insanlar kabirlerden yardım istemeye başladı. Ancak dini iyi bir şekilde incelemiş olup bilenler o savaşa (kabirperestler ile beraber) katılmadılar."[164] Peki, halktan birçok kimse şer'i mahkemeler olmasına rağmen -ki tatarlar şer'i mahkemeleri kapatmamıştı- Yes'ak isimli anayasa kitabının yürürlükte olduğu mahkemelere muhakeme olmuyor muydu ve bu küfür değil midir? Evet, oluyorlardı ki bu da şüphesiz ki küfürdür, nitekim ibn Kesir böyleleri hakkında Nisa 60 ve 61. Ayetlerinin tefsirinde uzunca konuşmuştur.

El mühim, Tatarların egemenliği altında olan küfür diyarlarında halkının bir çoğunun da; kabir şirki, vahdet'i vucud, putlara ibadet, tağuta muhakame gibi şirk ve küfürler olmasına rağmen o dönemde yaşayan ve o dönem için konuşan; İmam İbn Teymiyye, İmam İbn Kesir, İmam İbn Kayyim, İmam Mizzi, İmam İbn Hicci, İmam ibn Cezeri, İmam İbn Malik et-Tai, İbn Recep, İmam ibvn Abdulhadi, İmam Zehebi, İmam Kadi'l Cebel vb. gibi büyük alimlerinden hangisi bu halkların Dar'a nispet edilip toptan tekfir edileceğini söylemiştir? Hiçbiri! Hiç kimse de bu ulemadan aksine tekbir kavil getirmeye güç yetiremez. Hadi İbn Teymiyye hata etti -SubhanAllah- bu ulamanın hepsi mi hata etti?

[162] el-Bidâye ve'n-Nihâye, 9/28-505
[163] Ehnâî'ye Reddiye, 95
[164] er Raddu Alâ'l Bekri, 412

Binaenaleyh bu bab da önemli olan ve karıştırılan husus; Dar'ın umumen hükmüyle dar'ı oluşturan halkın hükmünün zorunlu olarak aynı olmamasıdır. İlim ehli şer'i nasları inceleme sonunda darların üç dar olduğu, bu dar'larının fertlerine hüküm verirken ise ya galibiyete göre ya tebeiyyet ile ya istishab yoluyla ya da teb'iz ile hüküm verileceği sonucuna varmışlardır.

1- Daru'l-İslam için denilmiştir ki: Dar'ul-İslam'ın ehli aslen Müslümandır. Dolayısıyla bu Dar'da galibiyete göre tebeiyyet ile hüküm verilmiştir.

2) Asli Kâfirlerin diyarı için denilmiştir ki: Asli küfür beldelerinde ise asıl insanlarda kâfir olmalarıdır. Yine burada da galibiyete göre tebeiyyet ile hüküm verilmiştir. Ancak burada da İslam alametlerini gösteren kimseye İslam hükmünü vermek vaciptir. Sonra imamların bu beldede yaşayan ölüm, yaş küçüklüğü, delilik ve buna benzer sebepler ile Meçhul'ul hal kişiler hakkında verdikleri istishab hükmünün, bügün bazı cahillerin iddia etttiği istishab meselesi ile hiçbir ilgisi yoktur. İstishab hakkında Ebu Muhammed el-Abbasi el-Huverizimi şöyle der: "İstishab fetvanın son medarıdır. Müftüye bir durum/olay hakkında sorulduğunda, hükmünü Kitap'tan bakar, sonra Sünnet'ten, sonra İcma'dan ve sonra Kıyas'tan. Bunlarda hüküm bulamazsa istishab'tan alır. Nefiy ve ispatta."[165]

Bu şu demektir: "Aksine bir delil olmadıkça bir durumun mevcut olduğu hal üzere devam etmesidir." İyice anlaşılması için bir iki örnek vereyim: Kendisinden bir türlü haber alınamayan birinin ölüp ölmediği konusunda istishâb delilince ilk durum esas alınır. Yani kendisinden haber alınamasa da o kimsenin hayatta olduğu kabul edilir. Ya da evli çift olan birisi hakkında uzun bir süre haber alınamasa da tersi bir haber gelinceye kadar o çiftin evliliklerinin devam ediyor kabul edilmesi gibi.

Cehaletlerinden şer'i lafızları dahi zapt edemeyen bu sapkınlar işte buna binaen diyorlar ki: ''Dar'ul küfür de aslolan insanlarda küfür olmasıdır - halbuki onlarca örnek ile Dar'ın hükmünün zorunlu olarak halkın hükmü ile aynı olmadığını ve -ulemadan hiç kimsenin de böyle bir şey demediğini zikrettim - dolayısıyla aksi izhar edilinceye kadar halkta asıl olan küfürdür.'' İmamlar asli kafir beldelerde Meçhul'ul Hal olan ölüm, yaş

[165] İrşadu'l-fuhul, 2/974

küçüklüğü, delilik ve buna benzer sebepler ile kimliği tespit edilemeyen buluntu kişiler hakkında İstishab hükmü ile beldelerin hükümlerini bir kullanmışlardır, evet. Ancak alimler asli kafirlerin diyarında Meçhul'ul Hal olan buluntu kişinin velisinin bulunması veya durumunu açığa çıkaracak bir alametin ortaya çıkması ile -ki yukarda alametler konusunda ulemanın kına, sünnet olması sünnet elbisesi ile bile İslamlarına hüküm verdiği 4 mezhepten zikrettim- Dar'ın durumuna binaen verilen hükümden vazgeçerek ortaya çıkan alametlerin asıl olarak alınacağını belirtmişlerdir.

Sonra ayrıca bu sapkınların ve cahillerin istishab hükmü ile hüküm verdiği birçok belde asli kafir belde değildir ki ''Dar'ul küfür de aslolan insanlarda küfür olmasıdır dolayısıyla aksi izhar edilinceye kadar halkta asıl olan küfürdür'' denilsin. Eğer illa ki istishab hükmü ile beldelerdeki halklara hüküm vermek istiyorsanız derim ki: ''Mesela bugün Türkiye halkı olarak tabir ettiğimiz topluluğun ataları Osman *radıyallahu anhu* döneminden itibaren İslam'a girmeye başlamıştır ve sonra da İslam'dan başka bir dini kendilerine din edinmemişlerdir. Hilafetin ilgası ile toprakları kafirler tarafından işgal edilmiş ancak halk yine İslam üzerine kalmaya devam etmiş bir süre sonra da bazıları irtidat etmiştir dolayısıyla daha önce İslam'a girmiş olan ancak dini bilmeyen Türk halkında bulunan küfür, sonradan olmuş bir küfürdür. Şayet istishab ile hüküm vereceksen -ilimden nasipsiz cahil- ta ki muayyen herhangi bir şahıs tarafından aksi izhar edilene kadar Türk halkında asıl olanın İslam olduğunu söylemen ve usulune de bağlı kalman gerekir. Ancak benim tekrar tekrar üzerinde durduğum ve anlatmak istediğim sonradan küfür beldesi olan Türkiye gibi beldelerdeki halklara istishab ile İslam hükmü verilir demek değildir. Bilâkis ben bunun da hatalı bir istidlal olduğunu düşünüyorum. Nedenini daha iyi anlamak ve anlatmak için 3. kısım darlara geçelim.

3- Darul İslam İken Sonradan Dar'ul Küfür Olan Diyarlar: Bu Darlar'da ise halk için galibiyete göre veya tebeiyyet ile hüküm vermek mümkün değildir çünkü bu Dar'lar asli küfür üzerine olan darlar gibi değildir. Bu darlardaki hüküm iki şey üzerine mebnidir bir üçüncüsü yoktur:

a- Ya istishab yoluyla

b- Ya da teb'iz ile hüküm verilir.

Ki yukarda daha sonra Dar'ul küfür olan Ubeydiler, Tatarlar vb. gibi yerlerde ulamadan hiç kimsenin galibiyete göre tebeiyyet ile hüküm vermediğini izah ettim. Aksini iddia eden herkesi de ulemadan tek bir kavil getirmeye davet ettim.
İstishab ile hüküm vermeye gelince: Eğer denilirse ki: ''Bugün Türkiye halkı olarak tabir ettiğimiz topluluğun ataları Osman *radıyallahu anhu* döneminden itibaren İslam'a girmeye başlamıştır ve sonra da İslam'dan başka bir dini kendilerine din edinmemişlerdir. Hilafetin ilgası ile toprakları kafirler tarafından işgal edilmiş ancak halktan çoğu da İslam üzerine kalmaya devam etmiştir. Dolayısıyla ta ki muayyen herhangi bir şahıs tarafından aksi izhar edilene kadar Türk halkında asıl olanın İslam olduğunu söyler, İstishab yoluyla hüküm ile onların Müslüman halk olduğunu söyleriz.''[166]

Cevap olarak derim ki: ''Evet ister Türkiye halkı, isterse sonradan küfür beldesi olan Irak, Suriye, Mısır ve başka beldedeki halklarda asıl olan, asli küfür değildir, ancak nasıl ki bu halklar için toptan küfür hükmü vermek yanlış ise istishab yolu ile toptan Müslüman hükmü vermekte doğru değildir. Çünkü Türkiye halkına bakıldığında değişik dini kimliklere haiz olan kesimlerden müteşekkil olduğu görülmektedir… Müslümanlar, Nasraniler, Yahudiler, kemalistler, demokratlar, faşistler, komünistler, ateistler, kabirciler, laik ve liberal İslamistler şeklinde topluluklardan oluşmaktadır. Ayrıca ulama istishab delilinin en zayıf delil olduğunu söylemiştir:

Bu konuda ibn Teymiyye şöyle der: "Zahir, istishabtan önce gelir. Şeriatın genel bütün işleri buna göredir. İstishab deliline sarılmak, kesin olarak başvurulacak en zayıf delildir. Sadece bu delile dayanarak ve yokluğunu gerektiren başka bir delile dayanmayarak eşyanın yokluğunu söylemek caiz değildir. Böyle yapan kişi yalan söylemiş ve bilmeden konuşmuş olur.[167]

---

[166] Başta Irak ve Şam İslam Devleti olmak üzere(Ebu Hafs el Şami'nin 2021 yılına ait Beyan Radyo'da yayınlanan ''El İslamu Dinun ve Devle'' adlı ders serisinin 3. Bölümünün 8. Dk'sının 34. Saniyesine bakabilirsiniz. Veya Ebu Muhammed el Adnani'nin de bu konuda meşhur bir konuşması var. Ayriyetten Şeyh Turki bin Mubarek'te -Allah ikisinden kabul etsin-''Muhakeme'' konusunda Buhus ve İfta Divanı'nın eşliğinde, Devletin görüşünü açıklarken de bunu söylemiştir ki bu ses kaydı kitap (Et Tahakum lil Mehakimil Vad'iyye) haline getirilmiştir, sayfa 28-29'a bakabilirsiniz.) bir grup alim de bu görüştedir. Irak, Suriye, Mısır vb. yerlerde buna dahildir.
[167] Mecmuu'l-Fetava, 23/13 -Özet olarak

Yine şöyle der: “Güç yetirildiği halde ve buna imkan olduğu halde, özel delilleri araştırmadan sadece istishab delili ile hüküm veya fetva vermenin doğru olmadığı konusunda İslam alimleri icma etmişlerdir. Çünkü Allahu Teala’nın ve Rasulullah’ın *sallallahu aleyhi ve sellem* vacip veya haram kıldığı bütün şeyler istishaba aykırıdır. Şeriatın delillerine bakmadan istishab ile hüküm vermek doğru olmaz.”[168]

İmam İbn-Kayyim de şöyle der: “Kadın veya erkek adaletli bir şahidin tanıklığı istishab delilinden daha kuvvetlidir. Çünkü istishab delili, en zayıf delillerdendir. Bu nedenle inkar ile, şahit ve yemin ile veya halin delaleti ile geçersiz olur.”[169]

Görüldüğü gibi İmamlar, istishab delilinin en zayıf delil olduğunu ve bununda sadece zahiren İslam veya küfür ispatının mümkün olmadığı durumlarda (yani ölüm, yaş küçüklüğü, delilik ve buna benzer sebepler) muayyen şahıslar için ancak bu yola başvurulabileceğini söylemişlerdir. Fakat en ufak başka zahiri bir delil veya sima ya da şahitlik ile istishab delilini iptal etmişlerdir.

El mühim, istishab delili ile hüküm vermek doğru değildir. Doğru olan sonradan küfür beldesi olan beldelerdeki halklara teb’ize gidilerek (mutlak bir hüküm vermeyip ayrıma gitmek) hüküm vermektir. Bu görüşün aslı İmam ibn Teymiyye’nin Mardin halkına verdiği fetvasıdır. *rahimehullah’a* Mardin beldesi hakkında şöyle bir soru soruldu: “Mardin savaş beldesi midir veya barış beldesi midir? Mardin’de ikamet eden bir Müslümanın oradan İslam beldesine hicret etmesi vacip midir, değil midir? Eğer hicret vacip ise ve hicret etmiyorsa ve canı veya malıyla Müslümanların düşmanlarına yardımcı oluyorsa günahkâr olur mu? Ve böyle bir kişiyi nifakla suçlayan ve yaptıklarından ötürü kötüleyen günahkâr olur mu, olmaz mı?” Cevap olarak İmam ibni Teymiyye *rahimehullah* şöyle diyor: ‘’Hamd Allah'a aittir. Mardin'de veya başka yerlerdeki Müslümanların kanları ve malları haramdır. İster Mardin halkı, isterse başkaları olsun, İslam şeriatından çıkanlara yardım da haramdır. Orada yaşayan eğer dinini yerine getirmekten aciz ise hicret üzerine vacip

[168] Mecmuu’l-Fetava, 29/9
[169] İlamu’l-Muvakkıin, 1/96

olur. Böyle bir acziyet söz konusu değilse hicret vacip değil müstehaptır. Müslümanların düşmanlarına canları veya malları ile yardım etmeleri haramdır. Gerek kaçarak, gerek tevriye yaparak, gerek aldatarak; hangi yolla olursa olsun, bundan kaçınmak üzerlerine vaciptir. Eğer bundan kaçınmaları ancak hicret ile mümkün oluyorsa hicret etmeleri farz olur.
Bu insanları toptan hakaret etmek ve nifak ile suçlamak helâl olmaz. Bu sadece Kuran ve Sünnet'te belirtildiği şekliyle bu vasıfları üzerlerinde taşıyanlar için caizdir. Mardinliler veya başkaları olsun, herkes için bu kural geçerlidir.

Mardin'in Daru'l-harb ya da Daru'l-İslâm olmasına gelince, orası bu iki niteliği de üzerinde taşıyan karışık (Daru'l-Mürekkebe) bir ülkedir. Bu, şu iki manayı ifade eder: Burası ne ordusu Müslüman olduğu için İslam hükümleri uygulanan bir Dârul-İslâm, ne de halkı kâfir olan Dâru'l-Harp konumundadır. Bilakis üçüncü bir kısımdır. Orada Müslümanlara gerektiği gibi muamele edilir, İslam şeriatından çıkanlarla ise hak ettikleri şekilde savaşılır. "[170]

El Muhim, İmam ibn Teymiyye bu fetvasında Mardin beldesi için ordusu ve idaresi Müslüman olmadığı için İslam diyarı da demiyor, halkı asli kâfir olmadığı için harp ve küfür diyarı da demiyor. Bilakis karışık olan, insanların toptan hakaret etmek ve nifak ile suçlamak helâl olmadığı, herkesin izhar ettiğine göre hüküm alacağı bir dârdır diyor. Aynı durum Türkiye halkı ve benzeri asli kafir olmayan beldeler de mevcuttur. Dar'ı (yönetim şekli ve yöneticileri) itibariyle küfür halkı itibariyle ise mürekkep (Müslümanların da kafirlerinde olduğu) bir beldedir.

Ayrıca başta Necid Uleması olmak üzere onlardan sonra gelen Muhakkik rabbani ulema da, asli kafir olmayıp daha sonra küfür beldesi olan beldelerin halklarının hükmünde tebi'z görüşü ile amel etmişlerdir. Nitekim Necid ulemasının büyüklerinden Süleyman bin Sehman asli kafir olmayıp daha sonra küfür beldesi olan halklar için şöyle der: "Kafir, Daru'l-İslam'a egemen olur ve korku salarsa, orada açıkça küfür hükümlerini uygulayıp, bunu yaparsa ve orada Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* şeriatını rafa kaldırıp İslam şeriatını yasaklarsa, dinler hakkında söz sahibi muhakkik alimlerin dediği gibi, o belde Daru'l-Küfür

[170] Mecmuu'l-Fetava, 28/135

olur. Ancak orada oturanların hepsi kafir olmaz. Salih amel sahibi Müslümanlar da bulunabilir.”[171]

Yine Allâme Muhammed b. Abdullatif bin Abdulvehhab’a şirk ve küfürleri iyice azan Necid bedevileri hakkında şöyle demiştir: "Bil ki daha önce İslam’a girmiş olan dini bilmeyen Necid bedevilerinde bulunan küfür, sonradan olmuş bir küfürdür. Dolayısıyla onlar asli kafir değildir. Kendisinden tekfir edici bir sebep zahir olan Bir kimse riddet (murted) ehlinin muamelesini görür. Ayrıca Onlar hakkında toptan küfür hükmü uygulanmaz. Çünkü aralarında İslam alametlerini gösteren ve vecibelerini yerine getirenler, terk etmeyenler vardır."[172] Yine Necid ulemasının büyüklerinden Muhammed b. İbrahim’in, büyük talebelerinden olan ve asrın Rabbani uleması olarak kabul edilen büyük Allame Şeyh Abdullah bin Abdurrahman bin Cibrin *rahimehullah*, büyük Allame Şeyh Hamud bin Ukla eş-Şuaybi *rahieahullah* ve büyük Allame Şeyh Abdullah er-Racihi de bu görüş ile amel etmiştir.

Yine Necid ulemasının büyüklerinden Muhammed b. İbrahim’in, büyük talebelerinden olan Allame Şeyh Hamud bin Ukla eş-Şuaybi’nin büyük talebesi, Allame Şeyh Ali bin Hudeyr *Allah onu korusun esaretini çözsün* bu konu kendisine sorulduğunda şöyle demiştir:
Soru: ‘’Kendini İslam’a nispet eden bir beldede küfür yaygınsa -Allah’ın indirdiği ile hükmetmeme ve Tağuta muhakeme olma gibi- ordaki (halk) zahiren toptan tekfir mi edilir yoksa tebiz’e mi gidilir?’’
Cevap: ‘’Toptan tekfir etmek caiz değildir bu - (kendini İslam’a nispet edenleri) toptan tekfir veya yönetici kafir olduğu için toptan tekfir haricilerin mezhebidir. ’’[173] Yine Necid ulemasının büyüklerinden Muhammed b. İbrahim’in, büyük talebelerinden olan Allame Şeyh Hamud bin Ukla eş-Şuaybi’den *rahimahullah* okuyan Allame Şeyh Nasır El-Fahd ve Allame Şeyh Süleyman el Ulvan da *Allah onları korusun esaretini çözsün* bu görüş ile amel emişlerdir. Hakeza Allame Şeyh Ahmed bin Hamud el Halidi ve Şeyh Bişr ibn Fehd el Bişr’de bu görüş ile amel etmişlerdir. Binaenaleyh asrın haricileri dışında buna muhalefet eden kimse de yoktur.

[171] Dîvânu Ugûdu'l Cevâhir, Süleyman b. Sehman, 126/131
[172] Düreru’s Seniyye, 10/451
[173] Makaletu’ş Şeyh Ali bin Hudayr, 12

El Muhim, sonradan küfür beldesi olan kendini İslam'a nispet eden halklara toptan küfür veya Müslüman hükmü vermeyiz, tebiz'e gideriz. Türkiye'de Meçhul'ul hal olan biri İslam alametlerini izhar ettiğinde vacip olan ona İslam hükmü vermektir ta ki, küfrü ve şirki bize izhar oluncaya kadar. Şeyhulİslam Muhammed bin Abdulvehhab'ın dediği gibi: "Kim Müslüman olduğunu izhar ederse ve onun da İslam'ı bozan bir amel işlediğini zannı galip ile bilirsek, zanna bağlı olarak onu tekfir etmeyiz. Çünkü yakin zan ile iptal olmaz. Yine küfrünü bilmediğimiz bir kimseyi, kendisinden anlatılan, bizim de tahkik etmediğimiz bir sebep dolayısıyla tekfir etmeyiz.''[174]

Ancak hükmi olarak İslam hükmü verilen kimseyle ibadet paylaşılmasına gelince, hükmi İslam hükmü vermek zorunlu olarak namaz veya diğer ahkamlar gibi ibadetlerin paylaşılması gerekilmez. Zira isim ve ona iltizam eden ahkamı cem etmek zorunlu değildir, birbirinden ayrıdır. Bu konuda birçok kişi hataya düşmektedir. Bir grup şöyle demektedir: ''Biz, bügün yöneticilere, din ile alay edenlere veya benzerlerine kafir ve mürted dersek tekfire iltizam eden ahkamı -öldürülmesi savaşılması gibi- icra etmemiz gerekir ancak bunu yapmaya gücümüz olmadığı için onları tekfir etmiyoruz.'' Diğer bir grup ise şöyle demektedir: ''Eğer namazı İslam alameti kabul edersek her namaz kılanın arkasında zorunlu namaz kılmamız gerekir.''

Bu iki sapkın sözün nedeni isim ve ahkamın arasının ayrıt edileceğinden cahil olmaktır. Birinci grubun söyledikleri -savaşma veya öldürme - güç ile ilgilidir bu söz ahkam söz konusu olmadığı için tekfir (kafir, mürted) ismi iptal olmaz. İkinci grubun söyledikleri ise -zorunlu namaz kılmak gerekir- Mestur'ul Hal ile ilgilidir. Ki bunu imamlardan şöyle nakletmiştim:

İbn Salah Mesturu'l-Hal hakkında ise şöyle der: ''Zahiren adil (yani Müslüman) olan ama batini adaleti (yani ceymiyye midir? mürcie midir? harici midir? şirk ehlinden veya vb. kimselerden olduğu) bilinmeyen kimsedir.''[175]

---

[174] Müellefat, Muhammed b. Abdulvehhab, 7/24
[175] Ulumu'l-Hadisi l'ibni's-Salah, 111,112,113

İmam Şemsuddin ez-Zerkeşi rahimehullah'da Mesturu'l-hal için aynısını demiştir: ''İslam'ı bilinen ama hali muçhul (cehmiyye midir? mürcie midir? harici midir? şirk ehlinden midir veya vb. kimselerden olduğu bilinmeyen) kimsedir.''[176]

Mesturu'l-Hal hakkında ise Hanbeli Fakihlerinden Ebu Amr Osman ibni Merzuk, Mısır'a geldiği zaman melikleri batıni mulhitlerdendi ve şialığı izhar ediyorlardı. Bundan ötürü Mısır diyarında bidatler çoğalmıştı ve galip gelmişti. Bunun için ibni Merzuk *rahimehullah* arkadaşlarına sadece tanıdıkları kişilerin arkasında namaz kılmayı emretmişti. Vefatından sonra Salahuddin gibi sünni melikler Mısır'ı fethettiler ve sünnet zahir oldu ve çoğaldı ve galip geldi.'[177] Bu ise istihbâb (Müstehap)[178] kabilindendir. "[179]

Hakeza yine hükmi İslam hükmü verdiğin kişi ile kurban ibadetini paylaşmak zorunlu değildir. Yine aynı şekilde hükmi İslam hükmü verdiğin kişilerin kestiğini yemek de zorunlu değildir zira dediğim gibi isim ve ahkam ayrıdır, zorunlu cem olmak zorunda değildir.

Davamızın başı ve sonu alemlerin rabbi olan Allah'a hamd etmektir. Allah *azze ve celle'den* niyazım bu risaleyi hakkı talep eden, selefe tabi olmak suretiyle delilin çocukları olduğunu iddia eden kimselere faydalı kılmasıdır.

Allah seni ve beni irşat etsin şunu bil ki; Hidayet ve istikamet cahillere tabi olmak nefse hoş gelen görüşlere sarılmak değildir. Bak hidayet imamlarından olan İmam Evzai ne diyor: ''Selefin görüşlerine yönel ve bu konuda insanların sana karşı olan tavırlarını da umursama. Sonraki insanların görüşlerinden ise sakın, çünkü onlar görüşlerini sadece süslü sözler ile süslemiştirler."[180]

Şeyh Allâme Abdullah bin Abdurahman Ebu Butayn *rahimehullah'da* şöyle demiştir: "Şeytan insanların çoğunun tekfir hususunda ayağını kaydırmıştır. Ancak garip olan şudur ki, Şeytanın saptırdığı bu kimselere;

---

[176] Şerhu'z-Zerkeşi ala Muhtasari'l-Hiraki, 7/262

[177] Mecmuu'l-Feteva, ihtisar ile 3/175

[178] Yani zahiren Müslüman olanın arkasında namaz sahihtir. Bunun için onun batıni halini bilmek şart değildir. Ancak şirk ve bidatler çoğaldığı zamanlarda bazı âlimler bu şirk ve bidatlerden teberi ettiklerini bildikleri kişilerin arkasında namaz kılmayı tercih etmişlerdir.

[179] El İnsaf Fi Marifetir Racih Minel Hilaf, 4/362

[180] E-Lalaka'i, 47

taharet babından, alışveriş babından ve buna benzer meselelerden soru sorsan, ayet ve hadislerden kendi anladığı görüş ile doğru bulduğu ile cevap vermekten kaçınır bunun aksine hemen ulemanın bu başlıkta ki görüşlerine başvurur. Ancak dinin en büyük meselesi olan bu tekfir meselesine gelince alime hacet duymaz.''[181]

Bütün doğrular Allah'tan hatalar ise nefsimdendir. Allah söylediklerimin en doğrusunu bilir. Salat ve Selam katışıksız haniflerin ve alimlerin imamı, sevgilimiz, gözümüzün nuru Muhammed Mustafa'ya, ailesine, bütün sahabelere ve hatasında inat etmeyip, aklını ve hevasını terk ederek eser ehline tabi olan tüm Müslümanların üzerine olsun.

1445- Cemaziyelevvel, Cuma

Tuveyli et-Turki Yazdı

[181] Ed-Dürer'üs Seniyye, 10/374